

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.

Första Kammararen.

N:o 9.

Fredagen den 17 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Upplästes två protokoll af följande lydelse:

År 1882 den 15 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse Riksdagens Justitieombudsman; och befunnos efter valsedlarnes öppnande rösterna hafva utfallit sålunda:

Herr Advokatfiskalen *Nils August Fröman*..... 47 röster,
till följd hvaraf Herr Advokatfiskalen N. A. Fröman blifvit till Riksdagens Justitieombudsman utsedd.

Patric Reuterswärd.
C. O. Berg.

Liss Ol. Larsson.
Gust. Ekdahl.

År 1882 den 15 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse den man, som skall efterträda Riksdagens Justitieombudsman, i fall han, innan nästa lagtima Riksdag anställt nytt val af Justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt utöfva embetet under den tid Justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad; och befunnos efter valsedlarnes öppnande rösterna hafva utfallit sålunda:

Herr f. d. Advokatfiskalen *Ture Arvid Billbergh*... 48 röster,
till följd hvaraf Herr f. d. Advokatfiskalen T. A. Billbergh blifvit till Riksdagens Justitieombudsmans efterträdare utsedd.

Patric Reuterswärd.
C. O. Berg.

Liss Ol. Larsson.
Gust. Ekdahl.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att dessa protokoll skulle läggas till handlingarne samt att Riksdagens Kanslideputerade skulle genom protokollsutdrag underrättas om förenämnda val, med anmodan att låta uppsätta och till Kamrarne ingifva förslag dels till förordnanden för de valde, dels till underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om de verkställda valen, dels ock till paragraf, rörande desamma, i riksdagsbeslutet.

Denna hemställan bifölls.

Anmälles och bordlades

Stats-Utskottets Utlåtanden:

N:o 11, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel; och

N:o 16, angående Kongl. Maj:ts nådiga förslag om anvisande af medel för bekostande af två geologers resa till Spetsbergen;

Lag-Utskottets Utlåtande N:o 11, i anledning af väckta motioner om ändringar i förordningen den 31 Oktober 1873, angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning; äfvensom

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1, i anledning af väckt motion angående inskränkande af rättigheten att sälja vin och maltdrycker.

Föredrogos, men bordlades å nyo, på flere ledamöters begäran, Stats-Utskottets den 15 i denna månad bordlagda Utlåtanden N:is 6—10 och Lag-Utskottets samma dag bordlagda Utlåtanden N:is 8—10.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att de vid detta sammanträde första gången bordlagda utlåtandena skulle uppföras främst och de utlåtanden, som denna dag blifvit andra gången bordlagda, sättas sist på föredragningslistan för nästa sammanträde.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammarerna åtskildes.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 18 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 11 i denna månad.

Anmälades och bordlades Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 12, i anledning af väckt motion om stadgande af förmånsrätt för kommunalutskylder; och

N:o 13, i anledning af väckt motion om tillägg till 9 § i förordningen den 17 Maj 1872, angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen: Stats-Utskottets Utlåtanden N:is 11 och 16, Lag-Utskottets Utlåtande N:o 11 samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1.

Fortsattes öfverläggningen rörande 2 punkten i Lag-Utskottets Utlåtande N:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Vesterbottens län m. m.

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län.

(Forts.)

Friherre Klinckowström: Sedan under föregående dags diskussion rörande denna fråga åtskilliga talare, efter mitt förmenande, särdeles väl utredt densammas beskaffenhet, kan jag fatta mig ganska kort. Mig tyckes, att Riksdagen är all tack skyldig regeringen, som framlagt denna fråga till afgörande inför representationen och derigenom gått en allmänt närd önskan till mötes, om stärfjande af skogssköfvingen i Norrland. I den Kongl. propositionen är så väl utredt behovet för det allmänna bästa af den ifrågasatta åtgärden, att mig synes, det någon vidare utredning icke är erforderlig. När, såsom det är konstateradt, hundradetals hemman äro beröfvade till och med nödigt bränsle, och detta i en ort, som företrädesvis är skogbärande, synes det vara stort behof af att åtminstone den delen af skogen, som icke är fullfärdig till afverkning, skyddas från förstöring och undandrages de enskildes vinstbegär, som snart skulle göra hela Norrland till en ödemark.

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.
(Forts.)

Af de 14 kommuner, som blifvit hörda, hafva tre begärt att få Norrbottenslagen tillämpad i Vesterbotten, och af de öfriga hafva, såsom känt är, tre år 1874 framställt samma önskan, ehuru de nu, då de tillfrågats, synas hafva ändrat åsigt. Således återstå egentligen blott åtta, som ännu vidhålla åsigten, att skogen bör sköflas. Denna skogssköfving har emellertid, efter mitt förmenande, antagit sådana dimensioner, att man snart nog kan vänta att en mängd hemman skola blifva skattevrak, icke kunna utgöra sina utskylder och således blifva öde, hvilket är i många hänseenden betänkligt. Jag fäster mig mindre vid landskommunernas uttalanden i detta hänseende, än vid yttranden af de myndigheter, som blifvit hörda i frågan, landstinget, Konungens Befallningshafvande och slutligen Skogsstyrelsen, de der med en sällspord enighet och flera gånger efter hvarandra hos regeringen anhållit om bot för detta öfverhandtagande onda.

En granne till mig har under den förra diskussionen, för att försvaga de skäl, som i den Kongl. propositionen finnas anförda mot skogssköfvingen, yttrat, att det är föga sannolikt, att ett af dessa skäl kan vara giltigt, det nemligen att öfver 100 hemman skulle vara beröfvade skog till och med till bränsle, som i detta klimat är så nödvändigt för att kunna existera. Men han glömde dervid, att dessa hemman, om ock möjligen beröfvade skogsfång till bränsle och nödigt byggnadstimmer, på *egen* mark, dock kunna köpa skog från andra ställen, der skogsfång finnes, så länge åtminstone dessa ställen icke äro så aflägsna, att afståndet omöjliggör all transport till drägligt pris. Jag har i närheten af mitt hem större hemman, som icke hafva någon skog, och jag har sett, hvilka svårigheter derigenom uppstå för innehafvarne af dessa hemman, huru dyr veden är för dem och huru lätt de förledas att gå olagliga vägar för att skaffa sig hvad de behöfva, naturligtvis till stort förfång för dem bland deras grannar, som hafva skog i behåll.

En talare gaf oss under den förra diskussionen i ämnet en bild af den preussiska skogshushållningen och framhöll, hurusom der till och med stakar och kypor försäljas från den planterade och väl vårdade skogen. Men han glömde dervid, att all *sådd* skog måste gallras under den tid, den är ungskog, för att lemna de kvarstående träden tillfälle att utveckla sig och växa; och det är denna gallring, som föranledt de försäljningar, hvarom han så mycket talade utan att, som det syntes, rätt hafva förstätt orsaken dertill.

En talare bredvid mig har befarat, att, om Riksdagen nu skulle gifva sitt bifall till Norrbottenslagens tillämpande äfven i Vesterbotten, de öfriga norrländska provinserna snart skulle få följa efter och underkastas samma lag saut slutligen äfven Kopparbergs län blifva lagdt under dess välde. Jag vore särdeles glad om så skedde och skulle med min röst gerna biträda dertill, att denna helsosamma och nyttiga lag blefve utbredd både i Kopparbergs län och äfven i de öfriga delar af Sverige, der skogssköfving pågår och, tack vare de genom jernvägar mer och mer underlättade kommunikationerna, oupphörligt tilltager, exempelvis Småland. Jag får således, med erinran att Andra Kammaren, der säkerligen äfven personer finnas med full kannedom om den närvarande skogssköfvingen i Norrland, nyligen bifallit Kongl.

Maj:ts proposition och gjort det enhälligt, det vill säga utan all diskussion, anhålla, att äfven denna Kammare täcktes till samma Kongl. proposition gifva sitt bifall.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Herr Gahn: Då frågan om den s. k. Norrbottenslagens tillämpande inom Vesterbotten nu föreligger såsom en Kongl. proposition, har den en vida större betydelse, än då den vid föregående tillfällen varit föremål för behandling i Riksdagen på grund af enskilda motioner. Detta förhållande gör det ock så mycket angelägnare att de, som anse den innebära ett obehörigt intrång i eganderätten, söka hvar och en i sin mån anföra de skäl, som kunna förefinnas emot densamma antagande. Då jag hör till dem, som tvifla på behöfligheten och nyttan af denna lagstiftning för en del af landet, kan jag icke underlåta att här yttra några ord och anföra några skäl, som för mig äro talande mot det ifrågavarande förslaget.

Man har först och främst såsom skäl för lagens antagande anført, att den vore nödvändig, emedan det påginge en så stor skogssköfving i de norrländska provinserna, att fara kunde uppstå för befolkningen att sakna icke allenast timmer till husbyggnad, utan till och med bränsle, likasom man påstått, att en sådan uthuggning af skogen skulle verka skadligt på klimatet och göra dessa landsorter obeboeliga.

Hvad först skogssköfvingen beträffar, hvilken skulle pågå i så stor skala, får jag säga, att det för mig är ofattligt, huru man kan påstå något sådant, då man ser de relativt små siffror, som uppgivits i fråga om den årliga afverkningen. För den, som är något van att röra sig med skogsprodukter och sköta skogar af större utsträckning, måste dessa siffror af några hundra tusental sparrar om året förefalla rent af obetydliga. Det är förut åberopadt hvilken relativt liten massa af den kolved, som användes inom jernverkshandteringen, motsvarar den trävaruutskjeppning i form af sparrar, hvilken inom Vesterbotten eger rum; dessutom användes naturligtvis åtskilligt till bränsle och byggnader m. fl. behof, men om också denna skogsåtgång beräknas mycket hög, måste man finna att afverkningen inom Vesterbotten är ganska liten och normal i förhållande till dess skogsareal. Jag tror således, att påståendet om skogssköfving är i fråga om massan temligen uppstyldt. Väl är det sant, att det i vissa trakter börjar blifva brist på så kallad mogen skog, d. v. s. skog af stora dimensioner, men att det skulle blifva brist på skog af sådana dimensioner, som kunna användas till bränsle och byggnader, är icke troligt. Äfven om i värsta fall det skulle inträffa, att till och med hundra hemman utefter kusten skulle någon tid komma att sakna bränsle och byggnadstimmer på sina skogar, ser jag icke någon så stor olycka eller skada i detta förhållande, ty skogen växer ju igen och trävarorna kunna ju hentas från andra orter. De blifva derigenom visserligen något dyrare, men omöjligt att få dem blir det icke; och likaledes, om skogsprodukterna stiga i värde, kommer detta att sporra orternas befolkning till att sköta skogen på bättre och förnuftigare sätt, än den nu gör det. Nu tillvaratages i allmänhet icke något affall, utan allenast det, som kan skeppas ut, anses af värde. Jag tror därför, att det skulle blifva en ganska välgörande kris att gå igenom för dessa trakter, om något sådant inträffade.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Man har visserligen mot detta anfört, att, sedan skogen en gång ut-
huggits i dessa nordliga orter, skall landet blifva obeboeligt, emedan
skogen icke skulle återväxa; men ett sådant tal tror jag icke det ringaste
på, ty äfven jag har någon erfarenhet i denna sak, och nog har jag
alltid funnit, att om man hugger ned skog, växer der skog upp igen,
såvida man icke genom bränning eller dylikt förstör marken. Låter
man bli att plöja och beså åkrar några år, så skall man nog få se att
der blir skog i stället, utan hvarken sädd eller plantering. Man har
visserligen hört påstås, att marken i en del af Vesterbotten skulle vara
sådan, att skogen der å nyo icke kan uppkomma, om den totalt afverkas,
men då frågas: huru har någonsin skog uppstått der? Icke kan jag
väl föreställa mig, att Vesterbotten är från verdens början skapad med
skog. Någon gång har väl också der varit kalt; sedan har skog upp-
stått, och hugger man nu ner skogen, så kommer det nog skog upp
igen. För öfrigt lärer väl vid sparrhuggning en hel hop mindre träd
blifva kvar, hvilka lemna frön för nya plantor.

Man har vidare såsom ett starkt argument anfört en allmänt ut-
talad önskan från provinsen att få njuta fördel af Norrbottenslagen,
samt det förhållande, att i Norrbotten icke någon röst höjt sig mot
denna lag under de sju år, den nu har varit i verksamhet. Här har
visserligen icke uppgifvits, hvilka de personer äro, som fyllt dessa för-
lagen fördelaktiga yttranden. Jag vill dock tro, att det är egarne af
skog, hvilkas åsichter man i detta fall företrädesvis bort inhemta, ty
yttranden om lagen af dem, för hvilkas enskilda, mot skogsegarnes
stridiga intressen det vore fördelaktigt att få lagen antagen, torde
man icke kunna fästa sig vid. Det skulle således vara pluraliteten af
skogsegare, som yttrat denna önskan. Men då frågar jag: om den
åsigten skulle vara så allmän, som man påstår, att det är skogsegare
till förderf att hugga ned sina träd af ifrågavarande dimensioner, hvar-
för är då lagen behöfvig? Da hafva de ju redan sjelfva insett och för-
klarar sådan åtgärd skadlig, och då är ju denna lag för dem obehöfvig;
ty antingen lagen finnes eller ej, komma dessa ju icke att afverka
sparrar. Da skulle visserligen ändock återstå en minoritet oförståndiga
skogsegare, som höggo ned sin skog, äfven om den vore undermålig,
men äfven om de så gjorde, betydde det så ofantligt litet, att det-
samma icke behöfde tagas i betraktande i afseende på klimatet eller
tillgången på virke. Jag tror således för min del, att lagen ur denna
synpunkt är obehöfvig.

I afseende på den ekonomiska verkan lagens förkastande skulle
medföra, eller att skogen möjligen komme att något fortare nedhuggas,
tror jag, i likhet med många andra, att detta vore ganska fördelaktigt
för dessa trakter, ty erfarenheten är verkligen den, att så länge en
orts befolkning har ett så lätt förvärf, som att blott gå till skogen och
fälla träden till afsalu, så länge vilja de icke ofra något dagsverke på
jordbruket, och jag har i flera skogsarter sett tydliga exempel på att,
så länge riklig skogtillgång funnits och folket lefvat godt af inkom-
sterna från densamma, så länge odlas der icke ett enda tunnland jord.
Men i mån som öfverflödet minskas, stegras prisen och afverkningen
sker hastigare. Slutligen kommer den period, då inkomsten från sko-
gen blir otillräcklig, och då först börjar man se sig om efter odlings-

lägenheter, hvilka vanligen rikligen finnas. Åkerbruket tilltager och man lefver deraf under det att skogen återväxer och, såsom egande värde, sedermera skötes med omsorg och hushållning. Jag har sett bergslagsdistrikt, der sådant inträffat, och så skulle det äfven, derest lagen förkastades, komma att gå i de norrländska länen. Men så länge jordegaren har skog fullt upp, lefver han på skogen. Äfven i de norrländska länen finnes nog godt tillfälle att odla jorden, och klimatet är visst icke sådant, att det lägger hinder i vägen för jordbruk, det hafva vi många gånger hört omtalas, när fråga varit om jernvägar i Norrland.

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län.
(Forts.)

Då jag förut, vid 1876 års riksdag, redan yttrat mig i samma fråga, skall jag icke nu längre upptaga tiden, utan vill blott tillägga, att man visserligen ofta hör den tanken framkastas, hurusom allting i verlden går i en evig cirkelgång och att man återkommer till förhållanden, som man en gång frångått, och någon sanning torde nog ligga deruti; men icke hade jag föreställt mig, att vi redan nu skulle vara återkomna till den period, då landskapslagar skulle å nyo införas, och då intrång i eganderätten och näringsfriheten, likasom under det förra seklet, karakteriserade vår ekonomiska lagstiftning.

Jag kan icke deltaga uti att pålägga andra ett tvång, som jag icke skulle vilja sjelf underkasta mig, och yrkar afslag å förevarande hemställan.

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! De motståndare till ifrågavarande lagförslag synas mig handla klokt och välbetänt, hvilka under den strid, som nu pågår, söka visa, att det öfverklagade eller befarade samhällsönda, skogsbristen, hvarpå förslaget söker att råda bot, icke förefinnes, eller att det botemedel, man föreslagit, icke är nog verksamt eller och att botemedlet är värre än det onda. För min del är jag villig att uppmärksamt lyssna till allt hvad i sådan syftning andrages, likasom att erkänna, hvad den förste talaren framhöll, eller att förevarande fråga är en fråga af allmän natur. Jag erkänner alltså detta, utan att dock dermed vilja anses hafva godkänt den bevisning, han sökte förebringa till stöd för sitt påstående. Deremot tror jag, att de motståndare handla, jag vill icke säga oklokt, men mindre klokt, mindre välbetänt, hvilka bekämpa förslaget utslutande från allmän principiell ståndpunkt. Till detta efter mitt förmenande taktiska fel gjorde under förra diskussionen den andre talaren i ordningen sig skyldig. Han gjorde sig vidare skyldig till stora öfverdrifter och sköt därför vida öfver målet. Till en sådan öfverdrift räknar jag, att han betecknade lagförslaget som en yttring af kommunism, och dem, som slutit sig till detsamma, såsom epigoner af en Lasalle, en Proudhon. De sansade ledamöter i Lag-Utskottet, på hvilka detta tal syftade, kunna med jemmod fördraga det och behöfva ingalunda frukta att blifva förblandade med kommunister och socialister. Han gjorde sig vidare skyldig till flera historiska misstag, då han sökte förklara de af Utskottet åberopade inskränkningar i egande- och dispositionsrätten till skog, hvilka finnas stadgade i åtskilliga främmande länder, från feodalismens af landets eröfving betingade grundsats. Särskildt påpekade han, att inskränkningarna i utöfningen af eganderätten

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs förordningen för Norrbottens län.
(Forts.)

till skogen inom Preussen skulle vara efterdyningar från feodalismen. Helt säkert skulle sönerne af det stora tyska fäderneslandet icke med behag upptaga en dylik förklaring, som förutsätter, att landet skulle hafva varit eröfradt. Det strider också mot historiens vittnesbörd, ty enligt dessa hafva germanerne besuttit sitt land samtidigt med det våra förfäder innehade vårt land. Detsamma gäller äfven om inskränkningsrätt i dispositionsrätten öfver skog i Danmark. Icke heller detta land har någonsin varit eröfradt, och feodalismen, såvidt den funnits der, har följaktligen aldrig varit någon frukt af eröfringen. Der existera dock ganska stora inskränkningar i eganderätten till skog, bland annat derutiinnan att den, som köper en skogsegendom, under en viss följd af år icke har rätt att nedhugga skogen för försäljning. För min del påstår jag — och tror att detta påstående icke strider vare sig mot den filosofiska eller praktiska statslärans grundsats — att den moderna staten icke erkänner, icke kan erkänna någon absolut rätt, icke ens för sig sjelf. Vilket för mensklig sammanlefnad är, att den ene inskränker sina rättigheter så, att de icke ingripa i den andres rättssfer. Denna grundsats var icke okänd ens i antiken, och den som läst historien vet, att tillfällen gifvos, då romarne suspenderade lagen, enär det allmänna bästa så kräfde; den allmänna välfärden betraktades såsom högsta lag.

Vidare tackade denne talare Utskottet för det Utskottet tagit bladet från mun och erkänt, att här vore fråga om inskränkning i eganderätten. Mig synes, att Utskottet icke gjort sig förtjent af tacksamhet därför, ty rent af barnsligt hade det varit, om Utskottet icke uttalat detta. *Här är nemligen verkligen fråga* om en inskränkning i den af eganderätten till skog härflytande fria dispositionen öfver densamma, men en inskränkning till fromma för det allmänna bästa. Med mera skäl synes mig Utskottet kunna hembära sin tacksamhet till talaren för det sätt, hvarpå han argumenterat, ett sätt, som efter min åsigt icke gagnat utan snarare skadat den sak, han förfäktat.

Det vore att onödigtvis trötta Kammarrens tålmod, om jag skulle här uppräknat alla de ställen i vår lag, som utmärka, att lagstiftarne hyllat grundsatsen att äfven eganderätten kan tåla ganska väsentliga inskränkningar. Jag behöfver endast hänvisa till expropriationslagen. Icke allenast der, utan på många andra ställen i lagstiftningen möta oss stadganden, som i högsta grad strida mot den vördnad för eganderättens helgd, som talaren proklamerade såsom bestämmande i all lagstiftning. Hvad särskildt angår skogslagstiftningen, har en talare på upplandsbänken påvisat alla de inskränkningar i detta hänseende, som förefinnas redan i äldre lagar. Ännu står att läsa i 1734 års lag detta eganderätten till skog i hög grad inskränkande stadgande: »Skattebonde må nyttja sin enskilda skog till hustraf och salu; dock det så sparsamt, att skogen ej utödes och hemmanet förderfvas. Vare ock skyldig, att först taga vindfäll, torra trä, qvistar och stubbar till vedbrand, innan friske trä dertill fallas. Finnes skattebonde sin frihet missbruka; böte tio daler. Den räntan af hemmanet eger, hafve der inseende å». Nu veta herrarne samtliga, och det påpekades äfven af den talare, som åberopade detta, att stadgandet förlorat sin kraft till följd af förenings- och säkerhetsakten. För min del tror jag, att

om detta lagstadgande vore i full och gällande kraft, skulle regeringen icke behöft beträda den väg, som redan flera gånger är beträdd, att föreslå särskilda skogslagar för än den ena och än den andra provinsen. Men olyckligtvis har icke detta stadgande längre någon betydelse, det är en lagvålnad, och med en lagvålnad kan man icke mota det samhällsöndt, som efter min tanke förefinnes i Vesterbottens län.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Jag tror således, att man icke bör så obetingadt häfda den frihet, som ligger i eganderätten. Vi veta, att det funnits en ekonomisk skola, som uppställt friheten såsom den högsta principen i all ekonomisk lagstiftning: Manchesterskolan. Jag vill icke förneka, att denna skola genom sin opposition mot det, som förut var gällande, gjort mycket godt, men den har också öfverdrifvit sin grundsats »laissez aller, laissez faire». Denna skola börjar äfven allt mer och mer förlora terräng, och i stället begynner den åsigten göra sig gällande, att icke något samhällsöndt finnes, att ju icke staten är befogad att med alla till buds stående medel bekämpa och undanrödja det. Jag vill åberopa engelsmännens exempel. Den iriska landtlagen innehåller bestämmelser, som böra komma håren att resa sig på den andre talarens hufvud och äfven för mig synas vissa af dessa bestämmelser gå för långt, men desse praktiske engelsmän tvekade icke att, då ett så oerhördt samhällsöndt som tillståndet i Irland förefans, tillgripa sådana medel. Härmed vare för ingen del sagdt, att tillståndet i Vesterbotten kan i någon mån jemföras med tillståndet i Irland; det åberopade exemplet är dock upplysande i frågan, huru långt staten kan och bör gå när det gäller att bekämpa ett inrotadt samhällsöndt. För min del anser jag de upplysningar, som äro framlagda i den Kongl. propositionen, men hvilka jag nu icke vill trötta Kammaren med att upprepa, till fullo bevisa, att snart förestår i Vesterbotten skogsbrist, om icke ett verksamt botemedel mot skogens förödande sökes och finnes.

Nu har blifvit sagdt, att det föreslagna botemedlet icke skulle vara det rätta; ty man förbjuder endast att försåga och utskeppa undermåligt virke, under det allt annat sätt att sköfva skogen är tillåtet. Och särskildt påpekas att, om ett större jernverk blefve anlagdt i Vesterbotten, detta under ett år skulle, om dess tillverkning uppginge till det som nu tillverkas vid ett jernverk i Helsingland, förbruka samma myckenhet skog, som nu årligen utskeppas i form af sparrar. Jag beklagar, att icke det finnes ett sådant jernverk: ty jag är öfvertygad, att bruksegarne sjelfve då skulle spara skogen och sörja för dess återväxt samt att äfven de, som lemnade köpkol till jernverket, skulle veta att iakttaga samma förfarande. Men det är just detta sköflande af skogen utan tanke på att sörja för dess återväxt, som karakteriserar förfarandet i Vesterbotten. Är nu det föreslagna medlet icke verksamt? För min del tror jag, att det så är. Det finnes för kustboarne icke annat sätt att använda undermåligt virke än att försåga och utskeppa det som sparrar. Blefve nu lagen verklighet, kunna väl icke invånarne vid kusten vara så glömska af sitt intresse, att de nedhugga skogen utan hopp att få användning för densamma; då låta de hellre den stå och växa.

Man säger äfven, åtminstone har det blifvit mig enskildt sagdt, att vi, som önska framgång åt lagförslaget, omedvetet gå sågverks-

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län. egarnes ärenden, och å andra sidan säges det äfven, att vi handla i hemmansegarnes intresse; ty de hafva sålt skogen till afverkning på viss tid och skulle, hvad undermåligt virke beträffar, nu blifva frigjorda från sina förbindelser. Visa icke dessa olika uppfattningar, att lagen måste hafva träffat en lycklig medelväg? Det måste väl kunna sägas, att dessa intressen äro mot hvarandra stridande. Men kan nu

(Forts.)

å ena sidan påstås, att lagen tjänar ett intresse, och å den andra sidan att lagen tjänar ett motsatt, vågar jag, som sagdt, tro, att lagen gått en lycklig medelväg mellan dessa båda intressen.

Man har äfven hört sägas, att det vore den allmänna opinionens ström, som föranledt, ja till och med tvungit regeringen att framlägga detta förslag. Jag hoppas och tror, att aldrig någon svensk regering skall komma derhän, att den af en falsk dagsopinion tvingas eller låter föreda sig till att framlägga förslag, om hvilkas sanning och rättmätighet regeringen icke sjelf är öfvertygad. Lagförslaget tilltalar mig särskildt därför, att det utmärker en ideal lifs- och rättsuppfattning. Det ställer sig på deras ståndpunkt, som anse, att det lefvande släktledet inom ett folk eller inom hela menskligheten är med oupplösliga band förenadt med föregående och efterföljande släktled, och att denna solidaritet utgör ett vilkor för mensklighetens fortskridande i upplysning och odling. Den motsatta uppfattningen vill jag icke fränkänna all idealitet, men den synes mig icke vara fullt så vacker som den, hvilken uttalas af den gubbe, om hvilken Cicero berättar, att han, sysselsatt att plantera träd, och af någon tillfrågad för hvem han planterade, svarade: för mina efterkommande. Det är på våra efterkommande vi böra tänka, för dem vi böra handla, och för min del har jag af den varmaste öfvertygelse tillstyrkt förslaget, likasom jag äfven af samma varma öfvertygelse kommer att rösta för detsamma. Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr Wennerberg: Jag har visserligen icke varit i tillfälle att höra den diskussion, som i dag angående den ifrågavarande lagen blifvit förd, men troligen har icke något särdeles nytt förekommit, då på den korta tid, som nu förflutit, sedan sammanträdet började, klockan elfva, svårigen några synnerligen viktiga eller nya skäl kunna hafva hunnit framföras, hvilka nu skulle behöfva bemötas af den, som är angelägen om denna lags antagande.

Att mycket lifliga intressen här hafva ställt sig upp mot hvarandra, såväl för som mot lagen, torde af förra sessionens diskussion hafva tydligen framgått. Hurudana dessa intressen äro, tillhör hvar och en att söka efter bästa förmåga pröfva.

Bland dem som motsatt sig lagens antagande har det synt mig, att den, som vid denna frågas behandling först hade ordet här i Kammaren, både fullständigast framlagt de motskäl, som verkligen finnas, och äfven lagt den tillbörliga vikt vid dem, som man måste göra, i fall man önskar lagens förkastande. Innan jag söker att bemöta några af dessa skäl, som i någon mån jemväl finnas upptagna af den ene reservanten i Första Kammaren, Friherre Hamilton, hvilken ock till Utskottets utlåtande bifogat sin mening, anhåller jag att få beröra en annan sak, som både offentligt nu blifvit uttalad och man och man

emellan förut omnämnd. Man säger nemligen, att denna lag, icke mindre än Norrbottenslagen, är ett verk af det enskilda intresset, nemligen sågverksegareintresset. Jag frågar då tillbaka, om det kan nekas, att just de, som söka motverka detta intresse, ledas af ett lika enskildt intresse och det måhända lika kraftigt. Detta intresse kan nämnas skogsafverknings- eller exportörs-intresse, eller kanske ännu rättare bruksegare-intresse. Båda dessa äro loffliga intressen; och skulle i allmänhet saker så bedrifvas, att man icke egde rätt att fästa afseende vid enskilda intressen, blefve det hela sannerligen alldeles intresselöst; och det bör man bedja Gud bevara sig för. Jag respekterar alltså *båda* dessa intressen, men jag kan icke finna något skäl till att det ena skulle vara mera beaktansvärdt och mera värdt aktning än det andra. För den som således vill söka afgöra om vigten och betydelsen af dessa begge intressen är det nödigt att, isynnerhet såsom riksdagsman, se till, hvilket af dessa intressen bäst ställer sig i öfverensstämmelse och gemenskap med ett högre intresse, nemligen statens, det allmänna intresset. Och detta torde icke vara synnerligt svårt att besvara. Redan deraf har jag en viss benägenhet att sluta mig till dem, som vilja lagens antagande, helst man nu från Kongl. Maj:t, genom hans framställning till Riksdagen, finner, att han uppfattat saken så, på grund af hvad vederbörande myndigheter anfört, att *det är ett statens intresse i fråga*. Man må icke försöka att slå bort den saken, ty, mina herrar, icke nog med att Kongl. Maj:t gjort framställning till Riksdagen, här äro ganska många, som redan länge varit af den åsigt, att detta konserverande intresse just är det, som ställer sig nära och lifligt i samband med statens välförstådda intresse.

Man har sagt att, om denna lag antoges, man skulle beröfva rikets öfriga invånare tillfälle att förse sig med skogsprodukter från Vesterbotten. Jag vill icke förneka det; men ber att få göra den frågan: bör Kongl. Maj:t, bör staten tillåta, att flera delar af landet bereda sig en förmån på en enskild dels bekostnad? Och att det verkligen sker på en enskild dels bekostnad, det visa vederbörande sakkunniga myndigheters, kronobetjenings och skogstjenstemäns yttranden, för att icke nämna åtskilliga andres.

Man har äfven sagt, att lagen kommit fram visst icke grundad på någon allmänt uttalad önskan, då endast tre af fjorton kommuner yttrat sig till förmån för densamma. Men vi hafva äfven andra än kommuner, som yttrat sig i saken; och här är icke blott fråga om att räkna röster inom kommunerna, utan äfven att väga vederbörande myndigheters yttranden, hvilka väl äfven hafva någon betydighet. Då nu Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, då landstinget, då ortens skogstjenstemän, då Skogsstyrelsen äro eniga i dessa samt anfört visserligen icke svaga, utan tvärt om mycket starka skäl för lagens antagande, torde det få betyda minst lika mycket som de enskilda kommunernas yttranden, helst om flera af dessa yttranden äro af den art, som det från Bygdeå socken, hvilket vi till föga uppbyggelse hörde uppläsa förra gången.

Mycket viktigt gör sig det myckna talet om ingrepp i eganderätten. Det låter fruktansvärdt; men i civiliserade samhällen torde ingenting vara vanligare än lagar, som just tillåta och stadga detta. —

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*
(Forts.)

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs förordningen för Norrbottens län. Den enskilda rätten!? — Jag kan icke finna, att den enskilde har någon annan rätt än den, som är oförhindrad af och baserad på allmän lag och af lagen garanterad; och att således den allmänna lagen och följaktligen den lagstiftande makten står öfver hvarje enskilds rätt. Är det så, så torde det icke vara någon svårighet att se, hurusom vid en kamp mellan dessa begge rätter, det icke är värdt att *mot* lag åberopa enskild eganderätt. Hvad dessutom skogslagstiftningen beträffar, är det ju en känd sak, att i nästan alla civiliserade länder densamma måst ingripa i den enskildes rätt.

(Forts.)

Man har ock sagt: hvad gör väl detta skogssköflande? Det betyder så litet. Ett enda jernbruk i Gefleborgs län förbrukar mera än dubbelt upp af allt som till sparrar afverkas i Vesterbottens län; och Vesterbotten är vår skogrikaste provins. — Men om vi se efter, är största delen af skogen der oätkomlig. Man kan betrakta denna del såsom om den icke finnes. Der uppe finnas långa sträckor, obeboeliga, der inga menniskor finnas, ännu mindre kommunikationer. Under sådana förhållanden är det icke onvändnaden om skogen som gjort, att den står kvar, utan omöjligheten att komma åt den.

Jernhandteringen är en ganska viktig handtering, och för denna är det af mycket stor betydelse, att skog finnes. Derföre, der denna handtering skötes väl, har man också sett, att tillräcklig skog anskaffas, och att äfven *den* skötes på mer eller mindre utmärkt sätt. Intresset att sköta skogen ökas der med hvarje år; och så verka begge intressena *med* hvarandra, och så, att det ena icke skadar det andra. Nu är förhållandet det, att Vesterbotten icke är bruksegande provins. Det är således *utom* länet liggande, som måste hafva intresse af att få derifrån tillräcklig tillgång på skog för sina behof.

Ett mycket viktigt, ehuru ej vidrördt skäl för att icke antaga lagen tror jag mig hafva funnit deri, att många inom Kammaren anse att, om Vesterbottenslagen nu antages, likasom redan skett med Norrbottenslagen, samma lag snart kommer att utsträckas till sydligare provinser, och de befara, att den måhända så skulle komma att gå igenom hela Sverige. Jag tror dock, att för hvarje qvadratmil, som den kommer längre ner, blifver den obehöfligare och intresset för densamma mindre, hvadan man icke så lätt der torde komma att få Konungens Befallningshafvandes, landtings och Skogsstyrelsens understöd vid begäran om en sådan lag. Jag tror derföre icke, att denna lag vidare kommer att sträcka sig synnerligen långt. För öfrigt blir det en fråga, som, om den skulle uppstå, Riksdagen väl då finge pröfva och som med den nu föreliggande icke har något att skaffa.

Det förefaller mig, som om det skulle vara att låta ett synnerligen godt tillfälle gå sig ur händerna, om, sedan genom en märklig händelse lagen blifvit antagen i Andra Kammaren — ett tillfälle som kanske icke en amman gång så lätt står att vinna —, den skulle förkastas i den Första Kammaren, helst för mig det står klart, att jag omöjligt kan finna någon olägenhet af lagens *antagande*, men väl stora olägenheter af densammes *förkastande*. Skulle det befinnas, att efter en tid såväl Norrbotten som Vesterbotten anse lagen öfverflödigt, ser jag icke något hinder för framgång vid förslag till denna lags ändring eller borttagande. — Inträffar, såsom i Norrbotten, genom

lagens antagande en allmän belåtenhet, derigenom att man kommit till bättre insigt i afseende på skogens rätta skötsel, så blir lagen öfverflödige, när man kan sköta sin skog utan något lagtång.

På grund af dessa skäl anhåller jag att få ansluta mig till dem, som önska bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.
(Forts.)*

Herr Stråle, Wilhelm: Då jag anser föreliggande förslag vara af ganska betydlig vikt för Vesterbottens län, tillåter jag mig att med några ord motivera min röst i frågan.

Jag vill då medgifva, att om man betraktar förslaget endast ur teoretisk synpunkt, man visserligen kan med skäl komma till det resultat, hvaruti några talare stannat, nemligen att lagförslaget bör afslås; men för min del tror jag, att en fråga, sådan som den förevarande, bör betraktas hufvudsakligast ur praktisk synpunkt. Norrbottenslagen har tillkommit på sådant sätt; och enahanda var förhållandet med den lag, som stiftades 1874 rörande dispositionsrätten öfver skogen å vissa af nybyggen uppkomna skattehemman. Denna sistnämnda lag ansågs dock af många vara ett allvarsamt ingrepp i eganderätten, men Konung och Riksdag ansågo sig emellertid böra antaga densamma.

Hur ställer sig nu frågan om den föreslagna lagen, sedd ur praktisk synpunkt? Jo så, att Vesterbottens läns landsting flera gånger begärt denna lag; att 1881 års landsting uttalat de allvarsamma orden, att länets *väl eller ve* berodde på lagens antagande, och att 1880 vid länets landtbruksmöte, då en stor befolkning der var samlad, man allmänt kom öfverens om, att sparrhygge icke var till nytta för den ekonomiska sjelfständigheten. Framlidne landshöfding Almqvist, som särdeles varmt intresserade sig för länets framåtskridande, uttalade i denna Kammare, såsom många ibland oss nog minnas, allvarliga ord för en strängare skogslagstiftning för Vesterbotten. Nuvarande Konungens Befallningshafvande i länet har instämt i samma åsigt och yttrat enahanda ord som 1881 års landsting, eller att länets väl och ve berodde af lagens antagande. Hvad jägmästarne anfört hafva herrarne nyss hört, äfvensom att Skogsstyrelsen särskilda gånger tillstyrkt förslagets antagande och att i Norrbotten, der lagen varit gällande i åtskilliga år, finnes en allmän belåtenhet med densamma. Vid sådant förhållande synes det mig betänkligt att nu svara nej; och då Kongl. Maj:ts för sin del godkänt de anförda skälen och föreslagit lagens antagande, lägger jag med full öfvertygelse mitt ja för förslaget.

Jag medgifver dock, att ett skäl, om det verkligen förefunnnes, skulle väga ganska tungt i vågskålen mot förslaget, nemligen om man skulle kunna befara att lagen komme att utsträckas för trakter söder om Vesterbotten. Jag betviflar dock, att ens tillstymmelse till grund för sådant skäl förefunnnes, och håller före, att om äfven ett försök i den riktningen skedde, det skulle misslyckas. Jag tror för den skull, att detta återopade skäl endast är ett skrämskott, som icke bör inverka på vårt beslut rörande det nu föreliggande förslaget.

Herr Statsrådet Themptander: Åt det ämne, som utgör föremål för Kammarens öfverläggning, har under diskussionen gifvits en omfattning och en betydelse vida utöfver hvad enligt min tanke den

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norrbottens län.

(Forts.)

Kongl. propositionen kan anses innebära. Det gäller här hvarken att besluta en skogslag för hela riket eller ens att med afseende på en del af riket vidtaga en lagstiftningsåtgärd, som kan antagas komma att leda till fortsatt framgående på samma bana. Det gäller endast att fatta ett beslut, som efter min tanke följdriktigt bort fattas och säkerligen äfven, derest frågan då förelegat fullständigt utredd, blifvit fattadt för åtta år sedan eller samtidigt med Norrbottenslagens antagande. I dessa båda provinser råda, såsom vi veta, samma klimatiska och öfriga naturförhållanden. Skogsförhållandena äro äfven lika och, hvad som är icke mindre viktigt, sättet för skogsrörelsens bedrivande är väsentligen enahanda. Om således lika förhållanden och lika förutsättningar i med hvarandra sammanhängande landsdelar kräfva en likartad lagstiftning, så är det visserligen fallet här. Båda länens representationer hade också före 1874 insett behovet af en lagstiftning i och för ungskogens skyddande, men det var endast det af Norrbottens läns landsting utarbetade förslag, som i motionsväg underställdes Riksdagens pröfning och gaf anledning till den så kallade Norrbottenslagen. Den sakkunniga myndighet regeringen har att i dylika fall höra, eller Skogsstyrelsen, fäste dock redan från början uppmärksamheten på, att, såvidt denna lagstiftning skulle ega sin fulla betydelse, den måste tillämpas i båda de nordligaste länen, och då det af Vesterbottens landsting utarbetade lagförslag något skilde sig från Norrbottens landstings förslag, men detta senare ansågs ega företräde, förordade styrelsen antagandet af samma förslag för båda länen. Efter 1874 års riksdagsbeslut, som afsåg endast Norrbotten, var det naturligtvis icke möjligt för regeringen att utsträcka lagens tillämpning till Vesterbotten. Detta läns landsting kände emellertid fortfarande olägenheterna af att sakna en skogslag, och dessa olägenheter blefvo icke mindre, sedan grannprovinsen fatt sin särskilda lagstiftning; tvärtom måste dessa olägenheter då framträda mera künbart; och deraf härflyta dessa upprepade framställningar i ämnet från länsrepresentationen, liksom dessa dermed sammanstående yttranden från alla sakkunniga myndigheter i orten. Det är dessa uttalanden, som nu föranledt regeringen att genom den föreliggande Kongl. propositionen bereda Riksdagen tillfälle att så att säga komplettera sitt år 1874 fattade beslut genom att åt området för den då beslutade lagens tillämpning gifva dess naturliga begränsning.

Här har under diskussionen af en talare, som i föregående plenum öppnade densamma, blifvit sagdt, att han vore emot att upprätta en *tullgräns*. En tullgräns — om jag skall begagna detta uttryck, hvilket dock är ganska oegentligt — tillskapas alldeles icke genom denna lag. Denna gräns existerar redan genom Norrbottenslagen, och här gäller det blott att förflytta densamma, hvarigenom området för lagens tillämpning skulle få sin naturliga utsträckning. Orsaken hvarför jag anser att ordet »tullgräns» är oegentligt, är den, att det skulle kunna häntyda derpå, att något slags utförselbud skulle existera för någon viss vara från denna landsdel. Så är dock ingalunda förhållandet; undermåligt virke, vare sig biladt eller sågadt, får både sägas och exporteras från Norrbottens län, och så sker äfven. Meningen är endast, att icke något annat virke får försägas och exporteras än sådant, hvars afverknung står i öfverensstämmelse med denna förordning. På-

kallar skogsegaren biträde af en skogstjensteman, och finner han af-
 verkningen af undermåligt virke — såsom det heter i 3 § af förord-
 ningen — »vara med grunderna för en god skogshushållning öfverens-
 stämmande», då utsynar han och utstämplar detta virke, och derefter
 eger skogsegaren att fritt förfoga öfver detsamma. Man behöfver så-
 ledes icke, såsom en talare vid förra plenum antydde, befara, att icke
 nödig gallring af skogen skulle kunna verkställas efter denna lags
 antagande. Härtill kommer att, efter det första punkten i nu före-
 varande förslag blifvit antagen, skogsegare, som låtit indela sin skog
 enligt hushållningsplan, som vunnit Skogsstyrelsens godkännande, icke
 ens behöfver vidkännas någon kostnad för verkställd utsyning och
 stämpling af det virke, han afverkar enligt planen, det må vara af
 större eller mindre dimensioner.

Den förste talaren och efter honom en och annan af de öfriga
 hafva ifrågasatt, huruvida landstingets framställningar skulle vara ett
 tillförlitligt uttryck af den verkliga opinionen i länet. Jag hemställer
 då till Kammaren, hvar annorstädes än hos landstinget man skall hafva
 att söka ett mera naturligt och tillförlitligt uttryck af uppfattningen
 i orten. Det kan ju låta tänka sig, att hos de enskilda kommunerna,
 under en pågående stark skogsafverkning och deraf härflytande god
 arbetsförtjänst, ögonblickets fördelar kunna undanskymma tanken på
 ortens framtida allmänna bästa. Hos de mera insigtsfulle och erfarne
 män, som blifvit hedrade med förtroendet att vara medlemmar af
 landstinget, torde man med större säkerhet kunna påräkna ett mera
 moget bedömande af ortens verkliga intressen. Dessutom ber jag att
 få erinra derom, att i den Riksdagens skrifvelse, hvarmed Norrbottens-
 lagen öfverlemnades till Kongl. Maj:t, Riksdagen uttryckligen betonat,
 hurusom landstinget med rätta tillkom att i frågor af denna beskaffen-
 het uttala sig, och då lagen af denna Kammare antogs, hade Lag-
 Utskottet bifogat en ytterligare hemställan, nemligen att Kongl. Maj:t
 skulle bemyndigas att utsträcka denna lags tillämpning till det län,
 hvars landsting med $\frac{2}{3}$ majoritet önskade en dylik lag. Detta tillägg
 antogs af denna Kammare, ehuru det afslogs af Andra Kammaren.
 Detta visar, huru man förut i denna Kammare velat tillmäta lands-
 tingets åsigt i dessa frågor en högst väsentlig betydelse. Huruvida
 för öfrigt de särskilda kommunernas utlåtanden i detta fall varit, huru
 beskaffade de skäl, som de andragit för sitt afstyrkande, då några så-
 dana anförts, och hvilken vacklande hållning åtskilliga kommuner in-
 tagit till denna fråga, då de nu motsatt sig denna lags antagande,
 ehuru de för några år sedan petitionerade för densamma, om allt detta
 lännes redogörelse i den Kongl. propositionen, och en talare i förra
 plenum har ytterligare belyst den saken genom citat ur de officiella
 handlingarna. Jag vågar därför hemställa till Herrarne, huruvida det
 kan förundra Kammaren att Kongl. Maj:t, efter tagen kännedom om
 dessa kommunernas yttranden, ansett sig böra fästa större afseende vid
 landstingets åsigt. Bland de skäl, kommunerna anført, är ett, hvarpå
 man inom orten synes hafva lagt synnerlig vikt, nemligen farhågan
 för en förminskad arbetsförtjänst, och den förste talaren framhöll detta
 såsom egande stor betydelse isynnerhet undet missväxtår. Det är visser-
 ligen gifvet, att en stark skogsafverkning skall bereda rikligt arbets-

*Tillämpning i
 Vesterbottens
 län af skogs-
 förordningen
 för Norr-
 bottens län.*
 (Forts.)

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

tillfälle och följaktligen höja arbetslönerna, men icke kan det vara med en klok omtanke förenligt, att för en sådan ögonblicklig fördel förspilla ortens skogstillgångar och framtida väl. Det nyssnämnda skälet kan därför icke väga synnerligen tungt, äfven om den tillfälliga arbetsförtjensten skulle för ögonblicket visa sig i växande sparbanksbehållningar, hvarom en talare ordat. Vesterbotten är nog lyckligt att kunna bereda utkomst åt sina invånare äfven utan skogens planlösa förbrukande. Farhågan för minskad arbetsförtjenst såväl som åtskilliga andra skäl, hvilka blifvit anförda mot denna lags antagande, igenkänner man för öfrigt från den tid, då det gälde att antaga Norrbottenslagen. Erfarenheten har dock visat, att de då uttalade farhågorna varit temligen obehöfliga. Det dröjer i vår tid i allmänhet icke länge, och för min del räknar jag det för ett lyckligt förhållande, innan man blifver underkunnig om, huru en ny lag verkar, innan man får tillfälle att erfara, huruvida densamma i tillämpningen föranleder svårigheter och missnöje. Norrbottenslagen har nu varit tillämpad i nära åtta år, och vi hafva icke försport något missnöje öfver densamma, än mindre afhört något yrkande om dess upphäfvande, tvärt om har tillfredsställelsen i orten varit allmän, och skogsrörelsen, trävaruhandteringen och trävaruexporten hafva under denna lags tillämpning i Norrbottens län fortfarande varit i utveckling. Jag hemställer, huruvida icke dessa förhållanden visa, att denna lag är väl afpassad för de för rikets nordliga delar egendomliga förhållanden, för hvilka den är afsedd. Jag kan icke hjälpa att jag tror, att lagstiftaren i detta fall handlar klokare, när han mera tager hänsyn till bestående faktiska förhållanden än till några teoretiska satser, hvilka i sin allmänlighet skola vara lika tillämpliga på Norrbottens skogar som på sådana uti sydligare klimat. Hvad som af mången anses såsom ett fel hos denna lag, nemligen att den är en undantagslag, det är derför, enligt min åsigt, en verklig förtjenst. Det är också denna egenskap som gör, att man icke behöfver inrymma i lagen andra stadganden än som äro afpassade för förhållandena i Vesterbotten. Derför behöfver man icke intaga sådana föreskrifter, som till exempel om skogens återväxt, hvilka en talare i förra plenum sade sig deri sakna. Då man icke får för-säga och exportera undermaligt virke i andra fall än lagen bestämmer, så blir den yngre skogen sparad, och då sörjer naturen sjelf för skogens återväxt vida bättre än genom återplantering, som icke lämpar sig för dessa vidsträckta trakter, huru nyttig och nödig en sådan åtgärd än är i andra delar af landet. Den omständigheten, att man här icke behöfver inrymma andra bestämmelser än som äro behöfliga för Vesterbotten, gör äfven att lagen icke behöfver fästa sig vid kolning, ty hittills förekommer sådan icke i Vesterbotten i någon afsevärd grad. Nu säger man visserligen: det är sant, att kolning ej eger rum der, men kolning förekommer så mycket mera i andra delar af Sverige och den tager mer på skogen än sparrhygget i Vesterbotten; om vi nu bifalla denna lag för Vesterbotten, kunna vi följaktligen förutse, att turen sedermera kommer till landets sydliga provinser. Denna slutsats är alldeles icke riktig. Först och främst har redan af andra talare erinrats derom, att kolning mycket väl kan stå tillsammans med en god skogshushållning och att det vigtiga bruksintresse, som är förenadt

med kolning, manar till hushållning med skogen. Vidare är att märka, att i de södra delarne af landet man mycket lättare kan, såsom några talare här förordnat, ställa skogsrörelsen på en kortare omloppstid, enär skogens återväxt der är hastigare än i de norra provinserna. Slutligen böra vi betänka, mine Herrar, att skogen eger i dessa nordliga provinser en helt annan betydelse med afseende på hela landets framtid och kultur än i de sydligare delarne.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*
(Forts.)

Men dem, som äro oroliga för skogens utsträckning söder ut, vill jag framför allt hänvisa dertill, att lagstiftaren här ställt sig på den ståndpunkt, att det är först, när *orten sjelf* känner behof af denna lagstiftning, önskar den och otvetydigt uttalar denna sin önskan, som lagstiftaren träder emellan. I de södra orterna behöfver man således icke befara något förmynderskap eller någon inskränkning i eganderätten eller, såsom det i min tanke rättare bör heta, inskränkning i egarens *dispositionsrätt* öfver sin skog, derest icke orten sjelf önskar det, och jag vågar tryggt påstå, att jordegareintresset är tillräckligt starkt representeradt i våra landsting för att man icke behöfver frukta, att en sådan lagstiftning kan komma till stånd i strid mot den allmänna meningen i orten. Bland de skäl, som i de södra orternas intresse blifvit anförda mot denna lag, är äfven, att den skulle fördyra virkespriset för dessa orter. Men icke kan det vara lämpligt, att prisbilligheten å denna vara beredes de södra orterna på bekostnad af Vesterbottens framtida skogstillgångar, och, såsom en talare från Vesterbotten redan erinrat, i längden blir varan tvifvels utan dyrast för de södra orterna, i händelse de nordliga skogarne hejdlöst afverkas.

En annan farhåga, som äfven af den förste ärade talaren blifvit antydd, är den, att sparrhygget, inskränkt i Vesterbotten, skulle taga så mycket större fart i de öfriga delarne af landet. Men om man fruktar detta, och om man erkänner, att detta är en olägenhet för de öfriga delarne af landet, förstår jag verkligen icke, huru man, blott af omtanke för sig sjelf, vill förneka Vesterbotten att blifva qvitt en olägenhet, som för denna provins dock kan hafva vida mer ödesdigra följder än för de sydligare delarne af Sverige.

På grund af hvad jag nu anført, tror jag, att man bör vid denna frågas bedömning icke så mycket taga hänsyn till de öfriga delarne af landet, utan företrädesvis fästa sig vid de bestående förhållandena, sådana de gestalta sig i Norr- och Vesterbotten; och när man då af länsrepresentationen, likasom af alla sakkunniga och med ortförhållandena förtrogna myndigheter hör sammanstående vitsordas, att de förhållanden, hvilka stå i sammanhang med eller utöfva inflytande på skogsväsendet, äro i de båda provinserna fullkomligt likartade, då har det åtminstone för regeringen med konsekvensens makt framstätt såsom en pligt, att för dess del tillgodose det redan från början insedda behofvet af en gemensam skogslagstiftning för dessa provinser. Ur denna synpunkt betraktadt, synes det mig också, att man vid riksdagen kan helt och hållet lemna å sido den gamla principiella meningsskiljaktigheten rörande lagstiftningen i detta afseende, och att alla skulle kunna ledas af ett gemensamt intresse, därför, att den på Riksdagens eget initiativ tillkomna norrbottenslagen må vinna tillämpning inom det område, som enligt bestående förhållanden bäst lämpar sig därför. Det

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län. är på sådan grund jag vågar hysa den förhoppningen, att denna Kam-mare icke skall vägra sitt bifall till förevarande Kongl. proposition.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

(Forts.)

Grefve Strömfelt: Om jag än kommer till samma slut som Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, kan jag dock icke med honom instämma deri, att denna långa diskussion skulle visa, att den föreliggande frågan har tilldragit sig större uppmärksamhet än den förtjenar, ty jag vågar påstå, att hvarje lagstiftning, som, om ock delvis, ingriper i eganderätten, är förtjent af den största uppmärksamhet. Under den långa och sakrika diskussionen hafva många talare yttrat sig mot, andra yttrat sina betänkligheter vid Lag-Utskottets utlåtande. Detta kan så mycket mindre förvåna mig, som jag med stor betänksamhet mottog den Kongl. propositionen. Jag säger »med betänksamhet», därför att, om jag äfven måste med Lag-Utskottet instämma deruti, att det är staten förbehållet att kunna underkasta enskild eganderätt den inskränkning i dess omfang och de vilkor för dess tillämpning, som krävas af allas välförstådda intresse och allmän välfärd, och att, när staten så gör, han uppfyller ett af sina kulturändamål, staten likväl ytterst sparsamt bör begagna en sådan rätt och störande ingripa i den enskildes rätt eller sätt att sköta sin under helt andra förhållanden, under helt andra förutsättningar lagligen fångna egendom; ett sådant ingrepp är dock här i fråga, som kan medföra olägenhet nog för en och annan jordegare, hvilket äfven vederbörande kommuner framhållit. Det har under diskussionen till och med blifvit ifrågasatt, om staten verkligen kunde hafva en sådan rätt. För min del anser jag den alldeles gifven, och den är redan i lag flerstädes erkänd; jag ber blott att få hänvisa till Fiskeristadgan, Jagtstadgan och Grufvestadgan, i afseende på hvilken senare komitéen för dess omarbetning har ansett nödigt att, om jag minnes rätt, i 183 paragrafer reglera och inskränka enskildes rätt att bearbeta mineral. Ett sådant ingripande måste dock för hvarje gång bero på anförda, tvingande skäl.

De hufvudsakliga skäl, som för antagande af detta lagförslag blifvit framhållna, äro, som vi veta, att skogsförödelser i Vesterbotten redan skulle vara så fullständig, att många kommuner och uppräknade hemman sakna nödigt husbehovsvirke och delvis vedbrand, samt att landet, afklädt sin skyddande, vind och frost förmildrande skog, skall blifva obeboeligt. Det första af dessa skäl, så sorgligt det än låter, kan jag icke tillmäta tillräcklig kraft för ett bifall, ty det förekommer på många andra ställen. Det andra skälet är jag lika så litet som de flesta af Herrarne i tillfälle att kunna bedöma, men det har upprepade gånger blifvit framhållet af myndigheterna, och om så är, torde frågan vara af stor vikt, särskildt med hänsyn till provinsens nordliga läge. En talare uppdrog förliden Onsdag en jemförelse mellan mellersta Europa och Vesterbotten. Han sade, såsom ett skäl mot detta lagförslag, att det vore honom bekant, att man i trakten af Bonn fann med sin fördel förenligt tillstädja att sälja undermåligt virke, så undermåligt, att det till och med användes till pipskaft, käppar och dylikt.

Måhända finnes det dock en faktor, som han icke nämnde, och som gör denna jämförelse ohållbar, nemligen klimatets inverkan. Såvida jag icke misstager mig, har skogskomitén beräknat, att för att i Vesterbotten och Norrbotten erhålla ett träd af omkring 10 tums diameter på 16 fots afstånd från roten åtgår en tid af 210 år. Skogsstyrelsen har åter ansett denna beräkning vara för låg och säger att dertill åtgå 260 år. Då man nu vet att inom Östergötland beräknas en sådan återväxt kunna ske på något öfver 100 år, är det väl gifvet, att mellan Vesterbotten och mellersta Tyskland förefinnas sådana skiljaktigheter i klimatiska förhållanden och med afseende på återväxten, att jämförelsen icke ens är möjlig.

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län.
(Forts.)

Redan år 1873 ingick Vesterbottens läns landsting med en ansökan, förordad af Konungens Befallningshafvande, hvari begärdes, att förbud måtte utfärdas mot export af pitprops och sparrar af mindre dimensioner under viss tid. För min del anser jag denna tanke riktig och kan icke annat än beklaga, att staten icke i tid inslagit på en sådan naturlig väg, hvarigenom man skulle hafva undgått denna nu i tillämpningen ganska krängliga förordning, som i hufvudsak utan tvifvel icke är annat än ett mer eller mindre förtäckt exportförbud, hvilket är så mycket strängare, som det hindrar all skeppning på inrikes ort.

Då nu emellertid landstinget åren 1873, 1874, 1875 och 1876, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samma år och till och med senare inkommit med upprepade framställningar till regeringen, att en gräns måtte sättas för den tilltagande skogsförödelsen; då Skogsstyrelsen biträdt denna anhållan och då skogskomitén redan år 1870 yttrat och framhållit, att den misshushållning, för hvilken de nordliga skogarne vore utsatta, måste, om den finge så fortgå, förr eller senare medföra total skogsbrist, så synes det mig som om tillståndet måste vara betänkligt och allvarsamt och kräva en hastigt ingripande lag. Ett förhållande, som här, åtminstone så vidt jag kunnat fatta, icke under diskussionen blifvit framhållet, eller, om så är, icke blifvit nog kraftigt betonadt, är den skrifvelse, som från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län ingått till Chefen för Finansdepartementet, der Konungens Befallningshafvande lemna uppgifter från jägmästarna i Skellefteå, Norsjö och Burträsk's revier, och hvilka uppgifter bland annat innehålla, »att inom alla tre revieren sågverksegare och sparr-exportörer, i synnerhet på sista tiden, under hand inköpt dels hemman, dels ock rätt att på *viss tid* afverka träd, äfven af *mycket små dimensioner*». Detta är ett betänkligt förhållande, hvilket, om det får fortgå, utan tvifvel snart skall bära den frukt, för hvilken man har varit orolig. På grund af de skäl jag nu anfört, och särskildt det sista, kommer jag att med min röst bidra till denna förordnings antagande.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Efter den långa debatt, som förts i förevarande fråga, kan det tyckas nog sent, men förefaller mig dock nödvändigt att gå något tillbaka och till besvarande uppställa det spörsmål, som väl egentligen borde föregått alla andra, nemligen: hvad menas egentligen med skogssköfving? Består skogssköfving deri, att man hugger träd af vissa mindre dimensioner? I sådan händelse medverkar den till skogssköfving, som köper produkter af dylika träd och gör sig så-

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.

(Forts.)

hunda medbrottslig till den fördömliga sköflingen. Men våra käppar, bönspröt, våra julgranar med mera dylikt och framför allt vår kolved äro alla produkter af nämnda träd och äro dock med rätta ansedda såsom dels nödvändiga, dels oskyldiga. Allting talar för att skogssköfling icke ligger uti storleken af det träd, som fälles, utan i något annat. Hvad är det då? Efter min uppfattning består skogssköfling deri, att man så nedhugger skogen, att den ordinarie återväxten skadas. Ett träd, som är 180 år gammalt, det får huggas. Det kan icke någon menniska vilja hindra. Men att fälla trädet, då det är endast 15 år gammalt — det skulle vara skadligt. Nåväl, om jag upphugger till julgran ett femton år gammalt träd och det växer upp ett nytt träd på samma ställe, så att jag under samma tidrymd af 180 år får tolf julgransträd, hvilka betalas bättre än ett enda träd om 180 års ålder, räntan under tiden oberäknad, så kan jag icke förstå, att det kan vara dålig hushållning att fälla dessa julgranar. Om det vore fallet, att det skulle i meteorologiskt afseende eller eljest vara skadligt att hugga träd af vissa mindre dimensioner, huru kan det då förklaras, att i mellersta Sverige, utan veterlig skada, skogar på områden af många tusentals tunnland aldrig uppnå mer än 40 år, emedan de då eller dessförinnan nedhuggas för att användas till kolning? Det är hvarken klimatet eller återväxten af skog eller tillgången på andra skogsprodukter, som har med detta att göra, utan skogssköfling består deri, att jag på det sätt huggar skog, att icke återväxt uppkommer. Om naturen icke kan gifva tillbaka hvad jag tager, då är det skogssköfling. En lag, som inskränker hyggerna till vissa dimensioner, har icke direkt med skogssköfling att göra. Och ännu mindre kan väl en sådan lag hafva det, som icke inskränker sjelfva hygget utan endast användningen af skog under vissa dimensioner. Men, säger man, »det går till sådan öfverdrift i Vesterbotten. Man fäller så mycket skog deruppe i den der orten. Det erkännes allmänt, att om man fortfarande får obehindradt hugga sådant undermåligt virke, så uppkommer skogsbrist». Jag kan icke erkänna sanningen i ett sådant påstående; och jag torde under fortsättningen af mitt anförande få tillfälle att gifva skäl för denna min uppfattning.

Alla äro vi emellertid intresserade af att få en god skogslagstiftning. En talare yttrade, att Manchester-skolan uträttade mycket godt på sin tid, ehuru väl den skjutit öfver målet. Den gamla »laissez faire-principen» var enligt hans uppfattning en oriktig princip. Detta yttrande innebar ett generaliserande, hvartill talaren icke var berättigad. Såväl Riksdagens Kamrar som Konungens rådgifvare och äfven jag, på den tid jag förestod Finansdepartementet, sökte att få en god skogslag för landet. På min tillstyrkan framlade Kongl. Maj:t en proposition till 1874 års Riksdag af innehåll, att om någon afverkade skog i sådan omfattning, att återväxten försvärades, så skulle han tillhållas af vederbörande att vidtaga alla de särskilda åtgärder, som erfordrades för att förbättra och bevara skogens bestånd. Detta var principen i den Kongl. proposition, som afgafs till nämnda Riksdag; och den principen förordades af det Utskott, som behandlade frågan, och antogs äfven af båda Kamrarna. Det var i afseende på tillämpningen af denna princip, som de skilde sig deri, att Första Kammaren, i likhet

med reservanterne inom Utskottet, ansåg att den påföljd, som skulle stadgas för skogssköfling, borde bestå deri, att egaren af marken, genom föreläggande af viten, tillhölles att vidtaga erforderliga åtgärder för befordrande af skogens återväxt, under det att deremot Andra Kammaren, lika med Utskottets pluralitet, ansåg, att i sådant fall Konungens Befallningshafvande borde förbjuda vidare afverkning af skogen, intill dess att efter vederbörlig pröfning det visat sig, att något sådant förbud icke längre vore behöfligt. Förenämnda allmänna princip har således blifvit af båda statsmakterna godkänd, och det är äfven den, som gjort sig gällande i den speciella lagstiftning, hvilken finnes stadgad för Gotland. Der är det så, som Särskilda Utskottet och Andra Kammaren ville hafva det, att nemligen, när det befunnits att skogssköfling egt rum, Konungens Befallningshafvande eger förbjuda all afverkning och försäljning från den skogstrakt, der den skett, intill dess egaren visar, att han vidtagit erforderliga åtgärder för betryggande af återväxten.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Från denna af Kongl. Maj:t och Riksdag en gång godkända princip afviker norrbottenslagen. Den vill hindra skogssköfling genom att ställa alla enskilda skogsegare under ett slags förmynderskap eller reglemente — hvad man nu vill kalla det — så att all afverkning af skog under en viss dimension och för afsalu förbjudes, såvida icke revierförvaltningen funnit densamma vara med skogens bestånd förenlig. Huru kommer det sig då, att Riksdagen godkände en sådan princip och stälde en hel befolkning under förmynderskap, utan att det, såsom väl vederbort, ifrågasattes att bevis derom att den enskilde förbrutit sig skulle föregå hans ställande under förmynderskap? Jo, det kom sig helt enkelt deraf, att denna befolkning enhälligt begärde det. Jag föredrog ärendet inför Kongl. Maj:t. Jag hade derförinnan rest upp till Norrbotten för att på stället underrätta mig om förhållandena. Om enhälligheten hos befolkningen var icke tvifvel. Men motiven voro så många och visade sig så starkt påverkade af enskilda intressen, som genom detta afverkningsförbud skulle betjenas, att jag, för att icke gå dessa enskilda intressens ärenden, anhöll hos Kongl. Maj:t om mitt entledigande.

Emellertid säges det nu, att Vesterbottens landsting begär att få samma lag; och då förhållandena der äro ungefär enahanda med dem i Norrbotten, der erfarenheten visat, att lagen varit god, så frågar man: hvarför icke låta dem få den? Låtom oss då för frågans besvarande ingå något närmare i undersökning af förhållandena.

Erfarenheten om lagen är god, säger man. Men hvaraf veta vi det? Hvad först angår skogsafverkningens storlek, så var det, såsom bekant, sådana konjunkturen under de första åren af 1870-talet, att deraf uppstod ett feberaktigt tillstånd inom all industri, hvarigenom skogsafverkning, likasom allt annat arbete, upprefs till en ej förut känd storlek, men just vid den tid 1874, då norrbottenslagen tillkom, inträffade ett bakslag och uppstod en reaktion, så att all möjlig skogsafverkning, vare sig af plankor och bräder eller mindre virkesdimensioner, betydligt aftog. Detta kunde ju således icke vara en följd af lagens antagande. Först under de senare åren, då ett bättre tillstånd

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.

(Forts.)

åter inträdt, skulle någon erfarenhet om lagens verkningar kunna påvisas. Men äfven denna har icke blifvit fullt tillförlitlig. Jag har nemligen på gjord förfrågan härom fått till svar, att under dessa senare år exporterats rätt mycket undermåligt virke. Och när jag då frågade, huru sådant kunde tillgå, svarades det mig: »Kronan låter hugga det». Kronan gör rätt häri, ty det är skadade träd, som den låtit afverka och således en ändamålsenlig åtgärd. Men då mängden af hvad kronan låtit afverka ännu icke är känd, kunna lagens verkningar icke af utförseln bedömas. Jag tillåter mig emellertid att fråga: hvarför skola icke de enskilde få vidtaga samma åtgärder med sina skogar som de, hvilka räknas kronan till förtjenst, utan att behöfva stå under förmynderskap?

Vidare anmärkes, att hygget tilltager så förskräckligt i Vesterbotten, att detsamma måste stäjas. Ja, det har tilltagit, men det är icke nu större än det var under den förutnämnda perioden, snarare mindre. Och under 1881 har det likasom 1875 åter af sig sjelf tagit. År 1880 uppgick exporten af sparrar från Piteå tullkammardistrikt till 4,166,000 kubikfot, men år 1881 utgjorde den endast 3,786,000 kubikfot.

Ett af hufvudskälen, hvarför man i Norrbotten så allmänt önskade införandet af den nya lagen, var de höga arbetsprisen. Alla klagade deröfver; och jordegare bådo mig att tillstyrka lagen, därför att de under bestående förhållanden icke fingo behålla sina drängar. Det ansågs vara sparrhygget, som orsakade detta, emedan dermed kunde förtjenas så stor dagspenning, att drängarne deraf frestades att lemna sina tjänster. Jag nämnde detta vid ett föregående tillfälle; och det sades då, att jag förhånade dessa jordbrukare. Jag protesterar emot en sådan uppfattning af mitt yttrande. Det är omöjligt att förhåna någon genom att blott troget återgifva hans egna ord, och det vore i sjelfva verket obilligt begärdt, att en jordbrukare skulle tycka om förhållanden, hvarigenom han beröfvades tjänare, dem han vill behålla; men att tillmötesgå hans önsknings genom att inskränka tillfällena till arbetsförtjenst och för andra förhindra eller försvåra den användning af dem tillhörig egendom, som de funno för sig förmånligast, var ej rätt. Huru hafva emellertid förhållandena för arbetsklassen utvecklat sig efter norrbottenslagens antagande? Af förhållandet ensamt i Norrbotten kan det icke bedömas, emedan det icke kan utredas i hvad mån konjunkturerna derpå inverkat. Jag skall för den skull i afseende derpå bedja att få lemna en redogörelse för förhållandet mellan dagsverksprisen i de båda nordligaste länen under 1870-talet, hvilken är grundad på officiella uppgifter från hushållningssällskapen och Konungens Befallningshafvande. Konjunkturerna hafva för båda länen varit desamma och således icke kunnat inverka på den förändring i förhållandet dem emellan, som efter lagens antagande inträdt. I allmänhet stodo dagsverksprisen före 1874 antingen lika eller och *högre* i Norrbotten än i Vesterbotten, så att högsta prisen för sommarmansdagsverken voro 1871 50 öre, 1873 1 krona och 1874 2 kronor högre i Norrbotten än Vesterbotten. Hur har förhållandet blifvit efter norrbottenslagens antagande? Jo, åren 1875 och 1876, närmast efter omslaget i konjunkturerna och norrbottenslagens an-

tagande, voro de lika, men under åren 1877—1879 hafva de varit *lägre* Tillämpning i i Norrbotten än Vesterbotten, så att skilnaden 1878 uppgick till och Vesterbottens med till 1 krona 50 öre. Om jag då ser efter, hvad verkan detta haft län af skogs- på arbetsklassen, till exempel å afsättning i sparbankerna, förordningen der väl icke sågverksegarne, utan arbetarne insätta sina besparingar, för Norrbottens län. så finner jag af officiella uppgifter, att samtliga sparbanker i Norrbotten å ena sidan och samtliga sparbanker i Vesterbotten å andra sidan hade ungefär lika belopp behållningar, och äfven de årliga insättningarna voro korresponderande med hvarandra ända till 1874, så att öferskotten af insättningar öfver uttagna belopp under de 5 åren 1870 till och med 1874 uppgingo till 468,000 kronor i Norrbotten och 454,000 kronor i Vesterbotten. Men under de tre närmast följande åren efter norrbottenslagens införande, eller under åren 1875 till och med 1877, uppgingo de till 96,000 kronor i Norrbotten mot 154,000 kronor i Vesterbotten, således 1½ gång högre belopp i det senare länet än i det förra. Derefter kom en dålig period 1878—1879; och då finner jag att det uttogs mer, än som insattes, nemligen i Vesterbotten 91,000 kronor och i Norrbotten 219,000 kronor, eller mer än dubbelt i det senare länet mot i det förra. Dertill var dock, efter hvad jag erfarit hvad år 1878 angår, orsaken i väsentlig mån en under det året i Norrbotten inträffad missväxt. Sista åren, eller 1879 och 1880, hafva insättningarna åter öferskjutit uttagningarna, men endast obetydligt i Norrbotten eller med 3,000 kronor, hvaremot tillökningen i Vesterbotten utgör 21,000 kronor. I allmänhet har sålunda arbetsklassen — att döma af dagsverkspris och insättningar i sparbanker — till och med år 1874 stått sig bättre i Norrbotten än i Vesterbotten, men efter nämnda år har deremot förhållandet varit motsatt. Jag har velat lemna dessa upplysningar i saken, då ingen som helst dylik utredning finnes i den Kongl. propositionen eller Lag-Utskottets betänkande, utan den, som önskat kännedom af säkra officiella uppgifter om förhållandena, har måst söka dem på spridda håll och sjelf göra sammanställningen.

Hvad beträffar den belåtenhet, som råder inom Norrbotten öfver den nya lagstiftningen, torde man icke böra tillmäta den stor betydelse, alldenstund befolkningen fatt hvad den sjelf begärt. Man kan derföre icke åberopa någon erfarenhet i det hänseendet, ty om en person begär att komma under förmyndare och denna begäran beviljas, så felas ju sedan all orsak att beklaga sig öfver förmyndarskapet, derest icke detta på ett tyranniskt sätt utöfvats, hvilket icke blifvit satt i fråga. Att icke missnöje i anledning af den nya lagen låtit afhöra sig, bevisar således ingenting.

Nu kommer jag till den allmänna önskan, som skall vara rådande i Vesterbotten, att få denna lag gällande äfven derstädes. Jag ber då att få eriura, att Vesterbotten från början alldeles icke önskat denna lag, att hvarken landstinget eller Landshöfdingeembetet förklarar sig för den. De hafva begärt gotlandslagen och gifvit till känna, att de icke ansågo norrbottenslagen vara bra. Men när de icke kunde få någon annan, så begärde de att få densamma. Jag saknar ett dokument bland handlingarne i Kongl. Maj:ts proposition. Det är en petition, som 1877 inlemnades af mer än ett hundra personer och hvori

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.

(Forts.)

anmärktes, att i denna lag, som möjligen kunde vara tjenlig för Norrbotten, vore sågverksegareintresset alltför mycket gynnadt. Denna petition har icke hittills blifvit omtalad. Jag anser den icke böra alldeles förbigås. Emellertid ingick Landshöfdingeembetet 1880 till Kongl. Maj:t med begäran om norrbottenslagens utsträckning till Vesterbotten. Kongl. Maj:t beslöt att höra både landsting och kommuner deröfver. Hvarför skulle Kongl. Maj:t höra kommunerna? Det är för mig alldeles obegripligt, om icke Kongl. Maj:t äfven ville fästa afseende vid deras uttalanden. Men sedan deras utlåtanden nu kommit, skall landstingets yttrande hafva utslutande vitsord. Kommunernas mening bryr man sig icke om. De hafva gifvit så dåliga skäl, säger man. Hvad är det då egentligen nu fråga om? Jo, att den enskilde jordegaren icke skall få fälla virke af vissa dimensioner å sin skog, utan att revierförvaltaren förut sagt, att sådant vore lämpligt och klokt. Jordegaren skulle sålunda, såsom redan förut är nämndt, komma att stå under ett skogsförmynderskap. Jag vill då hemställa, huruvida ett landsting, som icke är tillsatt för besvarande af en sådan fråga utan för behandling af helt andra ärenden, är kompetent och behörigt att yttra sig om, huruvida de enskilde jordegarna vilja hafva ett sådant förmynderskap. Jag för min del får säga, att jag anser jordegarna sjelfva, hvilka skola ställas under förmynderskapet, vara de enda rätta att besvara denna fråga. Det är icke rätt, att de som blifvit utsedde för att i allmänhet föra länets talan, skola kunna säga, att en viss klass af länets invånare bör ställas under förmynderskap, och att detta derefter omtalas och förordas, såsom vore det länsinvånarnes egen önskan. Jag tror, att när det är fråga om något sådant, så bör man mer taga hänsyn till dens mening, som saken gäller, än till en korporation, utsedd för något helt annat. Hade landstinget blifvit utsedd efter det frågan kommit å bane, kunde väl dess utlåtande hafva någon betydelse; men nu — med all respekt för deras mening, som deri deltagit — omöjligen kan jag gifva denna mening större vitsord än såsom ett omdöme. Vill jag deremot hafva ett säkert svar på den till befolkningen ställda frågan: »Viljen I underkasta eder denna lag, viljen I afstå så mycket af eder rätt»; då går jag till handlingarne och ser efter hvad som blifvit sagt vid kommunalstämmorna, der jordegarna sjelfva fört sin egen talan. Jag finner då, att Bygdeå kommun, hvars utlåtande här blifvit så mycket förhånadt, ansett frågan innebära inskränkning i den enskildes frihet att förvalta sin egendom. Umeå kommun yttrade, att de borde ega fortfarande rätt att efter eget godtfinnande förvalta och förfoga öfver deras lagligen förvärfvade egendom.

Om jag icke misstager mig, har Kongl. Maj:t ansett Umeå kommun hafva varit bland dem, som icke gifvit något skäl för sitt afstyrkande. Jag tycker dock att detta är ett mycket kraftigt skäl. Degerfors kommun säger, att det skulle vara ett obehörigt intrång i hvars och ens skattemannarätt, och Vännäs kommun, att de borde ega rätt att sjelfva och efter eget förgodtfinnande värda och förvalta deras lagligen förvärfvade egendom. Nordmalings kommun förklarade sig anse, att de borde ega rätt att fortfarande efter eget godtfinnande förvalta och förfoga öfver sin lagligen förvärfvade egendom.

Kommunerna hafva anfört ännu flera skäl; men jag tror, att det

skulle trötta Kammaren, om jag genomginge dem alla. Dock vill jag anmärka, att man bland dem äfven finner hvad som redan i petitionen sagts, eller att lagen innebär ett obehörigt gynnande af sågverksegare-intresset. Det anmärkes ock, att hushållningen med skogen på senare tider blifvit bättre och omsorgsfullare, äfvensom att jordbruket nu bättre vårdades än förr.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Anfördt af en motståndare till norrbottenslagens antagande, kan detta tyckas vara partiskhet i egen sak; men jag finner äfven af en af revierförvaltarnes yttranden bekräftadt, att »befolkningen på senare tider synes hunnit till insigt om skogarnes större betydelse». Det felas således icke glimtar till att ett bättre tillstånd redan inträdt.

Dessutom anföres flera skäl, hvarför skog af mindre dimensioner ofta måste fällas. På vissa trakter uppnår skogen icke större dimensioner. Stundom skadas äfven mindre träd, då större fällas. I dessa fall skulle dessa mindre och skadade träd förfaras, om man icke finge falla och aptera dem till det, hvartill de äro användbara, eller sparrar. Många flera anförda skäl skulle kunna citeras af såväl speciel som mera allmän natur; men det viktigaste af dem alla är dock, enligt min uppfattning, att det ovilkorligen skulle innebära en rättskränkning emot länets befolkning att mot deras vilja påtruga dem denna lag. Hvad Norrbottens invanare beträffar, så hafva de sjelfva anhållit att få en sådan lag. Häri ligger den stora skilnaden. De, som protesterat, utgöra $\frac{3}{4}$ af hela befolkningen. De hafva förklarar, att de anse sin rätt kränkt. Det är ett vida olika förhållande emot vid norrbottenslagens antagande.

Här sadas af en talare på norrbottensbänken, att man i Norrland aldrig skulle vilja underkasta sig ett sådant godtycke, som att, i enlighet med hvad i gotlandslagen är föreskrifvet, Konungens Befolkningshafvande skulle kunna förbjuda en hemmansegare att avverka skog å sitt hemman; men revierförvaltarens utlåtande i egenskap af sakkunnig person, huruvida skogen får huggas eller icke — det skulle han gerna underkasta sig! Med kändedom om den menliga naturen, vågar jag betvifla detta. Den, som efter särskild pröfning blifvit förvunnen om att hafva illa medfarit och sköfpat sin skog, skulle efter denna teori, trots medvetandet derom, vara så finkänslig, att ett förbud att dermed fortfara skulle för honom kännas alldeles olidligt, och deremot skulle den, som icke förvunnits att på något sätt hafva förbrutit sig, utan kanske måste erkännas hafva väl vårdat sin skog, lugnt finna sig i att en annan person komme på hans egendom och föreskref honom hvad han finge göra eller icke göra, tillåte honom att hugga vissa träd, men förbjöde honom att hugga andra. För mig låter det fast otroligt.

En talare yttrade något om de enskilda intressena. När jag talar om enskilda intressen, sker det utan att på något sätt vilja underkänna deras betydelse. Det förhåller sig så, som landshöfdingen i Kronobergs län yttrade, att världen är sammansatt af enskilda intressen, och att vi böra gifva akt uppå dem. Och jag för min del har den åsigt, att det i och för sig icke är tadelvärdt, att enskilda intressen vid ekonomisk lagstiftning söka göra sig gällande, men jag finner det vid sådant förhållande vara så mycket angelägnare för lagstiftande statsmakten

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs-förordningen för Norrbottens län.

att noga och opartiskt pröfva föreliggande frågor, att icke tillåta någon att kränka andras rätt och att icke gynna något enskildt intresse på de andras bekostnad, derför att det förebure sig endast afse allmänt väl.

Det är således ingalunda för att tadla någon eller insinuera egoistiska eller dåliga afsigter, som jag säger detta, utan jag anför helt enkelt de uppgifter om enskilda intressen, som förefinnas och hvilka äro lemnade af t. ex. dessa kommuner. Då frågar jag: man må hafva hvilken åsigt som helst om lämpligheten af att det virke, som hugges, är 7 tum eller 6,9 tum, men kan det väl vara skäl att genom en lagstiftningsåtgärd så intervenera, att den ene får köpa eller sälja hvad han behagar, under det att den andre icke får köpa eller sälja likartad vara, emedan hvad köparen behöfver och säljaren kan aflåta icke har den form eller de dimensioner som i det förra fallet? Kan det verkligen vara rätt att genom konstlade medel så intervenera i den enskilda hushållningen, att man förbjuder något för den ene, som för den andre är tillåtet? Här gäller det först och främst storleken af skogen och sedan användningen deraf. Om en skogsegare bor nära intill ett bruk och kan med fördel kola den småskog han nedhugger, så får han opåtadt hugga så mycket han behagar, men ligger hans skog aflägs från bruk och nära hamnplats, der sparrar äro begärliga, så får han icke göra det, oakadt till sparrar användbar skog i regeln är äldre än den till kolskog hänförliga. Om två hemmanssegare hafva lika stora hemman och nära nog lika stora skogar, men den enes skog är 6 tum och den andres 7 tum, så får väl den senare hugga skog, men icke den förre, oakadt han kan vara i stort behof af penningar, just skall betala sin skatt eller är djupt skuldsatt o. s. v. Huru skall han då kunna skaffa sig penningar? Han får icke hugga och sälja så, som det skulle vara förmånligast för honom, men han får hugga och sälja sin skog såsom kolved eller annan ved, till underpris, om han så vill, och han får göra upp afverkningskontrakt för längre tid med sägverksegare, men kan icke göra det med exportörer af sparrar, emedan de icke få utskeppa undermåligt virke. Hvad blir följden deraf? Jo, naturligtvis prisfall på virke, brist och nöd för skogsegaren och fördel för sägverksegaren, som visserligen måste afvakta att skogen blir något äldre, men då kan sköfva den efter behag. Jag kallar detta en skarp intervention i den enskilda eganderätten och en djup kränkning deraf. Hvad hvar och en gör i afseende på skogssköfning, beror på huru mycket han hugger. Om den ene hugger en tredjedel och den andre hela sin skog, vilkendera har gjort sig skyldig till skogssköfning? Jo, den som har huggit på så oförsvarligt sätt eller så stor vidd på en gång, att han hindrat återväxten, äfven om hela skogen varit öfver 7 tum, men ingalunda den, som med förstånd afverkat en mindre del af sin 6 tums skog. Skall då icke den, som icke får hugga sin 6 tums skog, bittert känna förbudet af denna enligt hans åsigt origtiga lagstiftning?

Jag kommer nu till storleken af exporten. Hvarför skall man behöfva vidtaga dessa mått och steg? Jo, säges det, ty man har drivit denna export till en sådan höjd, att absolut skogsbrist kan befaras. Huru stor är då den öfverklagade exporten i förhållande till den areal, derifrån den kommer? Piteå tullkammardistrikt omfattar kuststräckan

af Skellefteå tingslag, hvars areal är 896,000 tunnland, och af Piteå tingslag, hvars areal är ännu större; men då i det senare tingslaget norrbottenslagen är gällande, skall jag endast räkna det förra. Medeltalet af stycken sparrar, ärligen utförda från hela tullkammardistriktet åren 1880 och 1881, har varit 880,000, således i medeltal en utförsel af *en* sparre per tunnland. Det är den förfärliga afverkning, som man påstår påkalla denna lag! Här hafva redan gjorts åtskilliga paralleler i detta afseende; jag har också några att uppdraga. Jag har frågat mig: hvilka äro de skogrikaste provinser i vårt land och hvilka äro de skogfattigaste? Jo, ingen lärer väl kunna bestrida, att Norrbotten och Vesterbotten äro de skogrikaste, och ej heller att Bohuslän och Halland äro de skogfattigaste. Huru kan det nu förhålla sig med exporten af undermåligt virke från någondera af de förra stora provinserna och från de båda sistnämnda smärre? Huru stor exporten varit från Norrbotten och Vesterbotten, är mycket svårt att för hvartdera länet särskildt utreda, emedan Piteå tullkammardistrikt omfattar delar af båda länen. Jag skall därför omtala förhållandet för Piteå och Umeå tullkammardistrikt, d. v. s. hela Vesterbottens samt en del af Norrbottens län, och är i tillfälle att meddela officiella uppgifter från Piteå och Umeå tullkammare för de två sistförflutna åren. År 1880 uppgick den ifrågavarande exporten från båda distrikten till 4,356,000 kubikfot och 1881 till 4,049,000 kubikfot. Då en del af Piteå tullkammardistrikt hör till Norrbotten, tror jag således icke att någon kan påstå, att jag icke tager maximum, då jag säger, att allt hvad här är fråga om, eller utförseln af undermåligt virke från Vesterbottens län, varit 4 millioner kubikfot. Jemför jag nu härmed utförseln af undermåligt virke från de två skogfattigaste länen, som voro Halland och Bohuslän, så finner jag, att enligt officiella uppgifter i Kommerskollegii tabeller utfördes år 1880 från Halland: grufstolpar 2,271,000 och sparrar 379,000, eller tillsammans 2,650,000 kubikfot, och från Bohuslän, utom Askims och Säfvedals härad samt Göteborgs stad: grufstolpar 1,307,000 och sparrar 63,000, eller tillsammans 1,370,000 kubikfot. Jag får således en summa af 4,020,000 kubikfots export för dessa de begge skogfattigaste länen i riket. Nu var, såsom vi erinra oss, medeltalet för Vesterbottens export omkring 4 millioner kubikfot. Således hafva de begge nämnda skogfattigaste länen i Sverige lika stor export af undermåligt virke som Vesterbottens län, hvilket är ett af de två skogrikaste, och hvad arealen angår, så har Hallands län 43 och Bohuslän, med förenämnda undantag, 40 qvadratmil, under det kustsocknarne i Vesterbottens län, om hvilka det här är fråga, hafva en areal af 160 qvadratmil, eller nära dubbelt af de båda nämnda lärens sammanlagda areal. Men, kan man nu invända, icke allt det virke, som exporteras från Halland, kommer derifrån, utan deri ingår äfven åtskilligt, som kommer från Småland, och af det, som exporteras från Bohuslän, kommer en del från Dalsland. Den invändningen vill jag bemöta med frågan: har då icke Vesterbottens kustland i sin ordning något skogsland ofvanom sig? Jo, visserligen. Derofvan ligger en landsträcka, som är mycket skogrikare än Småland och Dalsland tillsammans. Enligt en beräkning, som jag gjorde, då det var fråga om skogsförhållandena i Norrbottens län, skulle man till Hallands län

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.

(Forts.)

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs-förordningen för Norrbottens län.

i få lägga alla de tre småländska länen och dertill Bohuslän för att invånarne endast i Hallands län skulle få lika stor areal skogbärande mark i förhållande till sitt antal, som Norrbotten har i förhållande till antalet af länets invånare.

(Forts.)

Vidare kan jag nämna, att exporten från Kalmar län har år 1880 utgjort: grufstolpar 3,375,000 och sparrar 481,000, eller tillsammans 3,856,000 kubikfot, samt exporten från Blekinge län: grufstolpar 393,000 och sparrar 65,000, eller tillsammans 458,000 kubikfot. Summan af dessa båda läns export är alltså 4,314,000 kubikfot, eller mycket större än samma export från Vesterbotten. De nämnda länen drifva äfven bruksrörelse och annan industri, som tager i anspråk mera undermåligt virke än hvad som i Vesterbotten afverkas, och vid sådant förhållande kan jag icke komma till annat resultat, än att det är en skuggrädsla, som gör att man hyser så stora farhågor för den s. k. skogssköfvingen i Vesterbotten. Hvad arealen beträffar, utgör Kalmar län 100 qvadratmil och Blekinge län 26 qvadratmil, men Vesterbottens kustland, såsom redan nämnt, 160 qvadratmil. Till areal äro således de begge länen Vesterbotten betydligt underlägsna. Emellertid tyckes man icke, hvad dessa södra län angår, hysa samma farhågor för skogssköfving som i afseende på Vesterbotten. Vile vesterbottningarne aldrig så litet bekyra sig om skogens återväxt, skulle man dock icke enligt min öfvertygelse behöfva hysa denna fruktan, och jag kan för min del icke inse, hvarför de icke skola hafva samma skyldighet att se efter och värda sig om sin skog, som man har i de södra länen. Detta skulle man ålägga dem i stället för att blott tala om den förfärliga skogssköfvingen och därför vilja ingripa i den enskildes hushållning genom att bestämna, att han icke blott icke får hugga skog, utan icke ens använda den på det sätt, som skulle betala sig bäst, emedan det skulle innebära en kränkning af andras intressen. — På tal om intressen sade ordföranden i Lag-Utskottet, att när han fick höra, att mot norrbottenslagens tillämpning jemväl på Vesterbotten vändt sig både sågverksegarne och skogsegarne — de senare därför, att de om sina skogsprodukter uppgjort kontrakt, hvilka skulle kunna häfvas eller reduceras till sin betydelse, om lagen antoges — så trodde han, att sanningen måste ligga midt emellan. Men kan väl detta resonnement vara riktigt? Om sågverksegarne hafva intresse af att afverkningskontrakten blifva billigare, och om i enskilda fall någon skogsegare, sedan han sålt afverkningsrätten till sin skog, finner att, derest nämnda lag blifver införd, köparen icke med någon fördel kan afverka mer än en del af den köpta skogen och således måste vid afverkningstidens slut återlemna mer än eljest blifvit fallet, finnes det då icke en dubbel anledning att säga, att enskilda intressen äro framme, och är det icke alldeles riktigt att deraf att det finnes några skogsegare, som kunna hafva samma intresse med sågverksegarne, säga, att sanningen ligger midt emellan dem och de skogsegare, som hafva motsatt intresse? Jag för min del tror icke, att det nämnda påståendet håller streck.

Blott några ord vill jag nu tillägga. Är hafva förekommit, då på Trollhätte kanal förts ända till 8 millioner kubikfot grufstolpar, men detta kommer till största delen från ett ganska inskränkt territorium,

nemligen från trakten kring Dalslands kanal, hvarest det är som afverkning af skog till grufstolpar egentligen florerar. Huru mycket detta är, kan icke exakt uppgifvas, emedan man olyckligtvis i uppgifterna för trafiken på denna kanal sammanslagit det med klufvet virke. År 1881 uppgick denna summa emellertid till 6,132,000 kubikfot, och ingen, som känner förhållandena i Vermland och Västergötland, kan betvifla, att ju icke mycket mer än hälften af det undermåliga virke, som föres på Trollhätte kanal, kommer från Dalslands kanal, således stundom mer än som utföres från Vesterbottens län. Dock är denna sistnämnda kanals territorium inskränkt till Nordmarks härad i Vermland och Vedbo i Dalsland. Dessutom finnes det der flera industriella verk, som konsumera undermålig skog, såsom jernbruk och trämassefabriker — af det senare slaget icke mindre än 4, vid en af hvilka, hvars förhållanden äro mig noggrant bekanta, på ett år konsumerats öfver 400,000 kubikfot. Huru är det möjligt att en areal, som icke är större än Skellefteå tingslag ensamt, kan tåla vid en sådan skogsafverkning? Jo, det är helt enkelt därför, att de der sköta sin skog bättre. Allt beror på en återväxt, som de på ena stället vårda sig om, under det att de på andra stället kasta ifrån sig denna omsorg, viljande att lagstiftningen skall genom förbud eller hinder för dem, som hafva skog att afverka och på förmånligaste sätt använda den, bereda billig skogstillgång för andra. Det är detta, som jag för min del finner vara orätt.

För mig ställer sig alltså frågan sålunda: å ena sidan önskan att förekomma skogsafverkning, som möjligen på sina ställen kan vara för stor, men i sin helhet icke kan förtjena de farhågor, man därför hysar, å andra sidan en djup kränkning af så väsentliga rättsgrundsatser som eganderättens helgd och likhet inför lag. Jag ber därför, att Herrarne nogha ville tillse, hvilketdera som bör väga tyngst i vågskålen.

Herr Swanberg: Ehuru jag mycket väl inser det obehöfliga i att uppträda i en fråga sådan som denna, som har blifvit så genomdiskuterad, och ehuru jag äfven väl vet, att man dervid lätt råkar ut för obehaget att nödgas repetera hvad som blifvit sagdt förut, anser jag mig likväl skyldig att nu yttra några ord. Jag lofvar emellertid att nogha taga den varning i akt, som gifvits af en föregående talare, nemligen att icke onödigtvis upptaga Kammarens dyrbara tid, synnerligast som jag är förvissad om, att man numera icke kan rubba någons i denna sak redan bestämda öfvertygelse. Då jag var en af dem, som deltog i den så kallade riksdagsmännens norrlandsfärd 1880, ber jag få tillkännagifva — i öfverensstämmelse med hvad som redan blifvit nämnt af en ärad talare i denna Kammare — att af de många personer, med hvilka jag derunder samtalande inom Norrbotten, rörande den förevarande frågan, var det ingen enda, som icke uttryckte sin synnerliga belåtenhet med den der gällande skogsafverkningslagen, likasom alla de, med hvilka jag derom talade inom Vesterbottens län, lifligt beklagade sig öfver, att icke regering och Riksdag hade förunnat dem samma skydd mot skogarnes öfverdrifna afverkning, hvarmed Norrbottens län blifvit hugnadt. — Här har talats mycket om faran af att, såsom här är föreslaget, utsträcka den så kallade norrbottenslagen äfven

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län.
(Forts.)

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs-förordningen för Norrbottens län.

(Forts.)

till Vesterbotten, derför att den då troligen skulle komma att utsträckas också till sydligare delar af vårt land; men, mine Herrar, om verkligen, såsom äfven förut nämndt, landsting, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, Skogsstyrelsen, ja, till och med revierförvaltarne enstämmigt tillstyrkt en sådan åtgärd, månne det då icke alltid kan vara skäl att antaga en sådan lag, synnerligast då förslaget framställes från regeringens sida? Det har derjemte framhållits, såsom ett synnerligen verkande skäl för afslag, den stora orättvisa hvartill man gjorde sig skyldig genom att medgifva en inskränkning på den enskilda egenderrätten. Ja, det är ju ett mycket vackert talesätt, men tyvärr är det med den som med så många andra vackra saker: de hålla icke streck, och jag ber att såsom bevis derför endast få erinra om att den egendom, i hvilken detta riksdagshus är beläget, tillhörde en man, som var särdeles fästad vid denna egendom, och han erbjöd en rätt betydlig lösesumma för att få behålla det hus, der han var född och der han ville tillbringa sina återstående dagar; men expropriationsnämnden sade nej, och Riksdagen tog egendomen från honom. Så gick det den gången och så går det i många andra liknande fall. Hvad är det då värdt att tala om den enskildes rätt gent emot det allmännas kraf, och hvart skulle det äfven taga vägen, om den enskildes rätt skulle få ställas framför det allmännas bästa?

Med anledning af hvad jag nu yttrat, är det klart, att jag för min del yrkar bifall till det föreliggande förslaget.

Friherre af Ugglas: Chefen för Finansdepartementet stälde, enligt min uppfattning, frågan på sin rätta standpunkt. Han visade tydligt och klart hvad frågan här gäller, att det icke gäller att lagstifta för hela landet, icke att här stifta någon allmän lag, om jag så får säga, utan att frågan helt enkelt är den, huruvida det kan vara klokt och rätt att tillämpa en redan befintlig lag på en provins, der förhållandena äro fullkomligt desamma som inom det län, der lagen sedan en tid har varit gällande. Detta är frågan i all sin enkelhet, och jag tror, att, om man inskränker den till dessa dimensioner, man icke behöfver alltför mycket sysselsätta sig med de allmänna grundsatser och principer, som vid en sådan lagstiftning i allmänhet böra göra sig gällande. Jag förstår mycket väl, att mangen kunde hysa stor tvekan vid norrbottenslagens antagande, ty den innehåller grundsatser, som förut icke hade varit här tillämpade, men deremot kan jag icke fatta, att man nu hyser betänkligheter mot att utsträcka den befintliga lagen till en provins, som är nästan precis lika med den, i hvilken lagen redan gäller. Skälet skulle då vara, att norrbottenslagen icke haft nyttiga verkningar, men alla handlingar visa tvärt om, att en allmän belåtenhet råder öfver denna lag. Både landsting och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande äro synnerligen belåtna dermed. Det kan således icke vara af detta skäl, man är tveksam. Då så är förhållandet, tror jag, att man bör fästa ofantligt stort afseende på hvad sjelfva den provins, hvarom fråga är, har uttalat. Jag anser för min del, att ett af de viktigaste skälen till antagande af vår landstingsinstitution just var, att det skulle beredas de sirschilda länen tillfällen att kunna få uttala sina önsknningar, att, såsom lagen säger, få rådslå

och besluta om sina allmänna hushållningsangelägenheter, och det är just det, som Vesterbottens län i detta hänseende har gjort, ty icke blott en utan tre särskilda gånger och med en för hvarje gång växande pluralitet har dess landsting uttalat sig för önskvärdheten af denna åtgärd. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har på det varmaste sätt understött dessa önsknigar, och de sakkunnige personer, som varit hörda, nemligen vederbörande jägeribetjening och Skogsstyrelsen, hafva alla tre gångerna lika enstämmigt tillstyrkt förslaget. Skulle då vi, mine Herrar, vi, af hvilka de fleste, enligt min öfvertygelse, sakna den noggranna kännedom om förhållandena inom ifrågavarande provins, som ovilkorligen kräfves för att kunna bedöma saken — på dessa upprepade framställningar svara: »I förstån icke edert eget intresse rätt, vi förstå det bättre och derfor afslå vi framställningen»? Ett sådant svar tror jag icke vore rätt att gifva. Man har visserligen här försökt att nedsätta denna landstingets opinionsyttring genom att upplysa, att af fjorton kommuner inom länet endast tre skulle på sina kommunalstämmor hafva understött förslaget. Jag kan icke bestrida, att så är förhållandet, men jag tror likvisst att man gör rättast, om man i det afseendet tillerkänner landstinget en mera mogen och lugn uppfattning af förhållandena i det hela, än som har kunnat göra sig gällande på de särskilda kommunalstämmorna, och att döma af det exempel, som vid förra plenum anfördes, vågar jag påstå, att man kan betvifla, huruvida ett eller annat af dessa kommunalstämmornas beslut varit ett riktigt uttryck af kommunens önskan. Emellertid vill jag icke längre upptaga tiden, utan ber endast få säga, att jag vill icke taga på mitt ansvar att säga nej till en önskan, som blifvit så enhälligt uttalad, och jag vill icke säga nej till att utsträcka den af Konung och Riksdag antagna norrbottenslagen till en provins, hvars förhållanden äro så lika det nämnda länet.

Herr Widmark, H. A.: Först och främst ber jag att få bekräfta den uppgift, som här lemnats af flere talare, att nemligen hemmansägarna inom Norrbottens län äro belättna med den så kallade norrbottenslagen och icke önska de band lösta, hvilka denna lag ålägger skogsafverkningen för export. Då en tid af mer än sju år förflutit, sedan lagen började tillämpas, kan man skönja verkningarne af densamma. För min del vill jag endast uppehålla mig vid den af dem, som är mest i ögonen fallande. I stället för ett jägtande — stort i synnerhet i de södra delarne af Norrbottens län — att skaffa sig sitt egentliga lifsuppehälle från skogen, derigenom att de antingen sjelfva och med sitt husfolk afverkade skog ända till små dimensioner, för att sedan försälja den till trävaruhandlande, eller att de för en ringa penning försälde afverkningsrätten till sin skog utan något egentligt band på denna afverkningsrätt — i stället för detta jägtande och det deraf härledda intensiva arbetet i skogen under vintermanaderna hafva jordbrukarne inom Norrbottens kustland börjat mera egna sig åt jordbruket. Visst är, att odlingen inom länet under de sju år, lagen varit gällande, gått mera framåt än förut under decenniern; visst är, att under denna tid uppodlingen af jord och brytandet af ny bygd bedrifvits med kraft, och detta synnerligast inom de delar af länet, der skogs-

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*
(Forts.)

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs-förordningen för Norrbottens län.

afverknigen tillförene bedrefs så, att den närmade sig skogssköfving. I dessa trakter — derom kan jag vittna — råder ett id och ett nit i jordbruket, som är ytterst glädjande. Der upptages numera många jordbrukares hela arbetskraft, både vinter och sommar, med jordbruket. Hvarför har ett sådant förhållande inträdt? Såvidt jag kan förstå derför, att i norrbottenslagen låg ett gif akt; derför att man fann, att man borde vända sig ifrån den osäkra inkomstkällan till den mera säkra; derför att man insåg, att jordbruket, om det omhuldades, äfven kan i dessa nordliga trakter lemna lön för mödan. Det är visserligen så, att äringen der litet emellan blir ringa; men genom den vård, som hemmansegarne numera egna sin skog, genom den uppsigt, hvarunder skogen står, och genom det skydd för intrång från obehörige, som norrbottenslagen och de nya straffbestämmelserna för skogsäverkan lemna skogen, är det möjligt för de fleste hemmansegare att ur skogen hemta åtminstone något bidrag till lifsuppehälle, då sådant inträffar.

Med sådant resultat för ögonen synes det mig vara i sin ordning att låta maximer och teorier falla, att man i stället bör låta fakta tala och fakta öfvertyga. Så har det gått med mig, jag erkänner det öppet; så hoppas jag det äfven må gå med flere af denna Kammares ledamöter.

Här har yttrats af en talare, att det vore ett tillfälligt vindkast, en tillfällig opinion, som yrkade lagens utsträckning; men då denna vind blåst under mer än sju år, så kan den väl icke kallas tillfällig.

Det har sagts, att den förevarande lagen icke skulle afse endast Vesterbotten; den skulle afse hela det öfriga Norrland, ja, äfven Vermland. Hvarför icke lika så gerna Skåne? Man har sagt: »släppa vi nu efter, så är slaget förloradt». Men männe icke sådana yttranden endast äro så kallade skrämnskott? De topografiska och de geodetiska förhållandena i Norr- och Vesterbottens län äro så ofantligt olika förhållandena i dessa afseenden uti de öfriga länen, att det är som om man vände om ett blad. Hvar och en, som reser i dessa trakter, kan derom bilda sig en kännedom, och mig förefaller det, som om man borde sticka fingret i jorden och känna efter hvar man är och derefter stifta lagar, som för de särskilda förhållandena äro lämpliga. Särskildt för ett land med den stora utsträckning i norr och söder, som Sverige har, kan och bör man stifta separatlagar åtminstone rörande skogshushållningen. För öfrigt finnas ju redan sådana, äfven om jag undantager denna lag, för Norr- och Vesterbotten. Hela Lappland står ju med sina stora skogsmarker under skogsstatens vård och förvaltning. Jägmästare bestämma der om allt, som rör hemmansegarnes skogsafverkning för afsalu. Äfven inom Vester- och Norrbottens kustland finnas hemman, hvarå skogen icke får tillitas för afsalu annat än efter skogstjenstemans bestämmelser, nemligen de hemman, som uppkomma, för hvilka odlings- och byggnadsskyldigheterna icke blifvit behörigen fullgjorda. Men då det varit fråga om att mildra de band, som 1866 års förordning pålagt egarne af dylika hemman i afseende å dispositionsrätten öfver skogen, då har man sagt: »nej, vi skola vårda skogarne och icke lösa dessa band», ehuru de i sjelfva verket äro så olidliga, att de nästan omöjliggöra all odling, om de skulle strängt tillämpas.

Här har af en talare yttrats, att export af undermåligt virke före-

kommer i Norrbotten, men att detta egentligen afverkats från krono-^{Tillämpning i} skogarne. Så är verkligen förhållandet; men orsaken dertill har varit, att eld gått öfver trakten och att Kronan, der man kunnat erhålla ^{Vesterbottens} någon, om ock ringa betalning för brandskadad skog, afyttrat sådan, ^{län af skogs-} äfven om den varit undermålig. Här har äfven visats, att arbets- ^{förordningen} prisen inom Norrbottens län sedan den tid, ifrågavarande lag bör- ^{för Norr-} jade tillämpas, från att hafva varit högre än i Vesterbottens län, hafva ^{bottens län.} ställt sig lägre och ett år till och med så, att de varit 1 krona 50 öre ^(Forts.) lägre än i nämnda län. Detta var år 1878. Men år 1877 hemsöktes Norrbottens län af en svår missväxt, kanske svårare än den af år 1867. Verkningarne af en missväxt visa sig alltid det påföljande året. Deri ligger åtminstone till en del orsaken till att arbetsprisen det året voro så låga i Norrbottens län. Af samma anledning hafva äfven ut- tagen ur sparbankerna det året varit nämnvärdt stora. Befolkningen har måst tillgripa sina besparingar för att kunna lefva.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid; men när skogs- afverkningen inom Vesterbottens län i dettas nedre mot kustlandet belägna delar har nått en grad, som man kan kalla skogssköfving; när denna skogsafverkning bedrivits i mycket större skala än någonsin inom Norrbottens län, innan detta erhöill sin skogslag; när denna, ohejdad, skall föranleda skogsbrist — detta i orter der skog utgör vilkor för beboelighet; när myndigheterna och landstinget och de mest framstående bland hemmanssegarne begärt att få ett skydd, som det norra grannlänet är lyckligt öfver att ega; när ändtligen Kongl. Maj:t äskat lagens utsträckande äfven till Vesterbottens län; då förefaller det mig, som om man icke skulle kunna dertill säga nej.

Herr von Stockenström: Då vid en föregående riksdag fram- ställning gjordes om tillämpning af norrbottenslagen äfven inom Vesterbottens län. uttalade jag mig för bifall till detta förslag, och har nu begärt ordet, emedan jag önskar gifva tillkänna, att jag ännu i dag vidblifver denna min öfvertygelse; ja, jag är till och med stärkt i den öfvertygelsen, ty jag har under de år, som sedermera förflutit, erfårit den allmänna belåtenhet, som inom Norrbottens län eger rum öfver norrbottenslagen. Denna belåtenhets tillvaro har också nu blifvit bekräftad af länets höfding. Jag har blifvit stärkt i min öfvertygelse äfven därför, att önskningsarne från Vesterbottens län och understöd- jandet af dessa önsknings utaf auktoriteter blifvit sedan förenämnda tid upprepade. Jag kan icke inse annat, än att dessa önsknings äro välgrundade och att framställningen beror på en mogen öfverläggning.

En ärad talare på dalabänken har påstått, att någon misshushäll- ning med skogen icke eger rum inom Vesterbottens län. Det kan ju gå an att säga något sådant; men man bör väl också kunna leda det i bevis, och något dylikt bevis har icke framlagts emot de uppgifter, som förekomma i Kongl. Maj:ts proposition, uppgifter, som stödja sig på den kändedom om förhållandena, som förefinnes hos länets styres- man, hos jägerbetjeningen inom länet, hos Skogsstyrelsen.

Samme talare har också sagt, att det gör ingenting, om man misshushållar med skogen, emedan, om så sker, så växer han väl igen. Det inträder dock en mellantid, och jag hemställer, huru det då kom-

Tillämpning i Vesterbottens län af skogs-förordningen för Norrbottens län. mer att taga sig ut. Förmodligen skulle, om det är sant, att genom skogarnes förödande landet blir obeboeligt, en stor utvandring af folk komma att ega rum från Vesterbottens län och derefter måhända en invandring, sedan de många decennierna förflutit, hvilka erfordras för att skogen skall växa igen.

(Forts.)

Uppmärksamheten har äfven blifvit fäst derpå, att en stor tillväxt egt rum i befolkningens inom Vesterbottens län behållningar i sparbankerna, och denna omständighet har blifvit anförd såsom ett skäl emot lagens antagande. Denna tillväxt i behållningarne i sparbankerna visar väl, att någon nöd icke för närvarande eger rum inom länet, hvilket icke heller påståtts af dem, som önska lagen; men man har velat söka förekomma, att icke i framtiden nöd skall uppkomma och att icke de förvärfskillor, hvarifrån de omtalade tillgångarne härflyta, måtte komma att utsina.

Slutligen erinrar jag mig också, att en talare på elfsborgsbänken anhöll att, sedan Andra Kammaren hade visat, att den vid flera tillfällen bifallit lagen, Första Kammaren äfven måtte vara lika konsekvent och äfven vid detta tillfälle afslå lagen. Konsekvens är visserligen att förorda; men konsekvens fordrar dock icke, att man skall vara otillgänglig för skäl och förbise sådana förhållanden, som kunna undergå förändring; och de förhållanden, som förefunnos, då frågan förra gången var föremål för pröfning, äro så till vida förändrade, att man numera känner verkningarne af norrbottenslagen bättre än man då gjorde. Jag tror att, om Kammaren nu bifaller Kongl. Maj:ts proposition, skall Kammaren icke komma att därför erfarå någon förebräelse för inkonsekvens, icke att hafva varit mera inkonsekvent, än Kongl. Maj:ts regering varit, som vid alla föregående tillfällen, då denna fråga förevarit till dess pröfning, icke velat lyssna till framställningarne, men nu funnit behovet påkalla, att lagen blir antagen äfven för Vesterbottens län.

Jag tror, att det skulle vara lyckligt, om Kammaren bifölle Kongl. Maj:ts proposition, och ber vördsamt få tillstyrka bifall dertill.

Herr Bäckström: Det är i sanning beklagligt, att skogshushållningen i Vesterbottens län anses hafva kommit på en sådan ståndpunkt, att statens mellankomst anses behöffig. Enligt min öfvertygelse är dock den mycket utskrikna och befarade skogsbristen i nämnda län i högsta grad öfverdrifven. Jag vill icke med min röst bidraga till stiftande af en separatlag för ett af rikets landskap, synnerligast då den så våldsamt ingriper i den enskilda eganderätten, och då jag derjemte är öfvertygad om, att flere af rikets provinser med samma fog borde ställas under den så kallade norrbottenslagen. I likhet med hvad Friherre Hamilton i sin reservation anför, anser jag också, att den nu föreslagna lagen icke kommer att medföra den åsyftade verkan.

Vid ett föregående plenum här i Kammaren var det en talare från Norrbottens län, som särskildt betonade sin trettiöariga erfarenhet, inhemtad under 200 mil långa årliga resor, för att dermed bevisa sin grundliga kännedom om de norrländska förhållandena, och ville han dermed påstå, att han mycket väl kände behovet af att denna lag äfven borde tillämpas på Vesterbotten. Jag vill lemna denna rika

erfarenhet och dessa långa resor i sitt fulla värde, men man har ju också hört talas om resenärer, som varit ända till Rom och ända kommit lika kloka tillbaka.

Hvad tillämpningen af denna lag i praktiken beträffar, så torde hvar och en nogsammt inse svårigheten för en beslagstagare att bedöma, om en undermålig stock eller sparre är en rot- eller toppstock; i ena fallet är den fri, i andra fallet förbruten; men det är ju möjligt, att skogsstaten kan hafva samma resurs som den fyndiga tullstaten, när den kommer i svårare trångmål och icke kan skilja vissa mjöl-sorter, ty då tillkallas en apotekare till hjälpreda.

Jag har under många år sysselsatt mig med skogshushållning, och jag har derunder kommit till den erfarenhet, att om staten skall inblanda sig i den enskildes hushållning, så borde det ske i den riktning, att den enskilde ålades att på ett lämpligt och kraftigt sätt befordra skogens återväxt. En sådan lag skulle jag vilja bifalla, om den utsträcktes till hela riket.

På grund af hvad jag nu anfört, yrkar jag afslag.

Herr Samzelius: Då så många anmärkningar blifvit rigtade mot Lag-Utskottets förslag, torde det vara en skyldighet för någon af dess ledamöter att söka försvara Utskottets utlåtande. Afven med fara att blifva räknad till de resenärer, hvilka, då de fara ifrån Rom, äro lika kloka som då de reste dit, ber jag få nämna, att jag tillhörde antalet af de resande riksdagsmän, hvilka år 1880 besökte Norrland. Jag gjorde det väl icke för det speciella ändamålet att studera de norrländska skogsförhållandena; men jag reste dit, varmt öfvertygad om, att en skogslagstiftning var erforderlig, såsom jag ock vid två särskilda tillfällen hade yttrat, då fråga derom tillförene hos Riksdagen förevarit, och jag återvände med en ännu starkare öfvertygelse om behöfligheten af en sådan lagstiftning för dessa provinser. Jag styrktes deri af samtal med många framstående män, med hvilka jag sammanträffade, och de yttrade: »vi norrländingar hafva två frågor, som ligga oss varmt om hjertat; den ena är jernvägsfrågan och den andra en förbättrad skogslagstiftning». Men äfven om frågorna då nämndes i denna ordning, så sade de: »tron derföre icke, att vi anse skogslagen mindre vigtig; ty om icke en förbättrad skogslagstiftning antages, blifver länet snart obeboeligt och folktomt, och då tjenar jernvägen till intet».

Man har uttalat betänkligheter af principiell natur; men denna lagstiftning behöfver alls icke vara grundad på några sådana principer, enär det är en undantagslagstiftning, och då Riksdagen ansett den vara lämplig och behöflig för Norrbottens län, så tala samma skäl för dess utsträckande äfven till Vesterbottens län. Dessa båda län voro nemligen, såsom bekant är, ända till år 1810 förenade såsom ett enda höfdingedöme, och förhållandena äro alldeles desamma på båda ställena. Jag vill gerna tillstå att, om man vill hafva en rationell skogslagstiftning, så utgör den förevarande ingalunda idealet, efter mitt åskådningssätt, utan dertill fordras, efter mitt förmenande, någonting helt annat.

En talare, som gjort den norrländska skogslagstiftningen till före-

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*
(Forts.)

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län.

(Forts.)

mål för specialstudium, har bland annat nämnt, att man kan ju ställa det på återväxt, man kan sälja julgranar, och detta vore en rätt förnuftig hushållning. En talare nämnde vid ett föregående tillfälle, att den preussiska regeringen stälde skogen på femton års återväxt och att man sålde käppar och pipskaft och dylikt, och en framstående tysk forstman, Pressler, påstår, att med skogens kultur bör i allmänhet förhållas på samma sätt som med landbruket, och att man, hvad särskildt angår skogshushållningen, bör tillse, att, jemte det man har säkra garantier för återväxt, skogen gifver de bästa ekonomiska resultat. Han har ock med tabeller och beräkningar visat, att en sådan ungsogskultur kan i ekonomiskt afseende lemna bättre resultat, än om man ställer det på högskog. Han har väl häruti blifvit emotsagd af andra; men på det hela taget har hans uppträdande verkat ytterst fördelaktigt, och man har i vissa länder verkligen gått ifrån högskogssystemet och antagit det andra samt funnit detta i ekonomiskt afseende fördelaktigt. Men den ärade talaren, hvars anförande jag åsyftar, glömde härvid en väsentlig omständighet, nemligen att man icke här i landet, likasom i Tyskland, ställt skogen på en ordnad återväxt. Dertill skulle, med våra vidsträckta skogsmarker, fordras en hel armé af skogs- och jägeritjenstemän, och detta hafva vi icke råd till, utan om vi skola kunna åstadkomma något för en förbättrad skogslagstiftning i de nordligaste provinserna, så få vi nöja oss med något som innebär ett framsteg, ehuru det icke är så stort som man möjligen kunde önska.

Den andre talaren i ordningen vände sig emot principen i lagstiftningen och gjorde detta på ett talangfullt sätt; men hans anförande syntes mig vimla af misstag och öfverdrifter, ehuru det hade den fördelen med sig, att han framställde sina åsikter på ett kort och kärnfullt sätt. Han började med att beskylla Lag-Utskottet för att vara anhängare af Proudhons och Lasalles läror och han ville dermed säga, att Utskottet proklamerat den satsen, att egendom är stöld. Men, mina Herrar, är det någon skilnad mellan dag och natt, mellan ljus och mörker, så torde man väl äfven kunna finna, att det är skilnad mellan Proudhons och Lasalles läror och Lag-Utskottets åsigt, att en inskränkning i den enskildes eganderätt måste ske, der den af det allmännas kraf påkallas. Denna sats är redan proklamerad i vår lagstiftning, hvilket den ärade talaren såsom praktisk jurist torde hafva tillfälle att iakttaga snart sagdt dagligen i de ärenden, som falla under hans handläggning, och ju mer samhället utvecklar sig, desto flera inskränkningar uppstå i eganderätten. Huru många uppoffringar få icke t. ex. egare af stadfastigheter underkasta sig för det allmännas bästa?

Samme talare framhöll äfven den satsen, att den svenska eganderätten skulle vara specifikt bättre än hvarje annan eganderätt. Jag vet icke, hvarifrån han fått en sådan föreställning. Det är den der historien om de feodala invasionerna, hvarmed han trakterade Kamraren, då fråga var om vattenrätten. Hafva dessa feodala invasioner öfvergått alla de länder, om hvilka han talade, så ber jag få fråga, hvilka det var som underkufvade Schweiz. Jag har sett att han begärt ordet efter mig och jag hoppas han skall besvara denna fråga;

ty de schweiziska kantonerna hafva underkastat sig stora inskränknin-
 gar i afseende å eganderätten till skogen. Äfven i Frankrike har man
 varit mån om sina friheter; och då den franska skogslagstiftningen är
 särdeles intressant och lärorik, ber jag att derom få yttra några ord.
 Genom Colberts berömda ordonnance af år 1679 ställes samtliga sko-
 garne, äfven de enskildes, under statens förvaltning med så beskaffade
 intrång, att man nästan betraktade det såsom en stor olycka att ega
 skog, i synnerhet om denna var högstammig. Detta blef till slut så
 olidligt, att när något öfver etthundra år derefter den franska revo-
 lutionen inträffade, utfärdades år 1790 ett edikt, hvarigenom de privata
 skogarne befriades från all inblandning från statens sida.

*Tillämpning i
 Vesterbottens
 län af skogs
 förordningen
 för Norr-
 bottens län.*
 (Forts.)

Man tillämpade då den princip, som en föregående talare sagt
 vara Manchesterskolans, men som dock är vida äldre. Fysiokraterna
 drefvo nemligen just denna sats, som man kände till före den franska
 revolutionen, och som sålunda icke har sitt ursprung i Manchester-
 teorien.

Ett fåtal år derefter, år 1792, gjorde man i Frankrike på samma
 sätt med kommunernas skogar, och slutligen började äfven staten sälja
 sina skogar och lemnade dem som betalning för assignaterna. Den
 enskildes intresse skulle sörja för att skogarne bibehölles. Men den
 enskildes vinstbegär kom emellan och skogarne spolieades liksom allt
 annat då för tiden, och på det sättet fortkick det, så att landet var
 i det närmaste sköfladt, när under det första kejsardömet Napoleon
 måste med kraftfull hand ingripa. Sedermera skedde ytterligare in-
 skränkningar, genom Cöde forestier 1827, men det oaktadt var landet
 ännu icke läkt från de svåra sår, som tillfogats detsamma derigenom,
 att man, alldeles som en del af Herrarne nu vilja, lät de enskilde
 sköta skogarne som de ville. Det är först på senare åren staten börjat
 förvärfva sig allt mer och mer skogar, och det är äfven på senare
 åren man nödgats tillgripa den utvägen att börja återplantera skog,
 der sådant kunde gå för sig. År 1860 utfärdades en lag för åter-
 plantering af skog; man anslog för detta ändamål 1 million francs
 årligen, och det framlades sedermera en fullständig plan för åter-
 plantering af skog, som slutade med 220 millioner francs, som for-
 drades för att fullständigt läka såren. När man har en ordnad skogs-
 hushållning, behöfver man icke vara rädd för att afverka undermålig
 skog och pitprops, men endast under förutsättning att det blir åter-
 växt igen. Särskildt från Bordeaux' hamn utföres 50,000 standards
 pitprops om året.

Man har här sagt, att skogsafverkningen icke inverkade på kli-
 matet. Detta är ett misstag, såsom vi kunna se på t. ex. Grekland
 och äfven Frankrike. Garomnes öfversvämning år 1875 erkännes hafva
 varit beroende på skogssköflingen. I Spanien finnas trakter, der man
 har skog sparad ända sedan mohrernas tid, och der regnar det regel-
 messigt hela året. I andra trakter åter, der skogen borttagits, in-
 träffar regn endast under en eller två månader af året, och man
 måste i cisterner uppsamla det lilla förrådet, för att tillgång på dricks-
 vatten må finnas. Således är det otvifvelaktigt, att skogarne utöfva
 inflytande på klimatet. De nordligare trakterna skulle blifva snart
 sagdt obeboeliga, om skogarne icke funnes.

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län. Här har förut så mycket anförts i denna fråga, att jag icke längre vill upptaga herrarnes tid. De teorier, som här uppkastats, borde icke utgöra hinder för en exceptionel lagstiftning. Dock vill jag förklara, att äfven mina teoretiska betänkligheter icke gerna tillåta mig att vidare fortgå på denna bana i fråga om något annat län och att jag således icke vill gifva min röst för att skogslagstiftningen fotas på denna basis i allmänhet.

Jag anhåller emellertid om bifall till Lag-Utskottets förslag.

Herr Forssell, Otto Herman: Ehuru det vore mycket enkelt och mycket lätt att bemöta och vederlägga de anmärkingar Lag-Utskottets ordförande i dag behagat framställa mot mitt anförande vid senaste plenum, skulle jag likväl brista i skyldig aktning mot Kamraren, om jag nu för detta ändamål toge dess tid i anspråk, allra helst en sådan diskussion skulle gå betydligt på sidan om saken. Det är icke heller därför jag begärt ordet; men en annan talare på vestgötabänken framstälde en anmärkning mot mitt då hafda yttrande, som å minn sida framtvingar ett svar, emedan anmärkningen var beroende på ett fel af mig. Jag tog mig den friheten att yttra, att den omständigheten allenast, att en skog är ung och undermålig, icke i och för sig innefattar ett giltigt skäl att förbjuda dess afverkning. Jag yttrade vidare, att här i Sverige otvifvelaktigt finnas tusentals tunnland skogsmark af sådan beskaffenhet, att skogen efter rationella grunder måste afverkas, innan den blifver, som man säger, fullmålig. Till stöd för mitt påstående åberopade jag ett faktum från Preussen och yttrade, att enligt forstmässig rationel grund behandlas der en skogsmark på Siebengebirge, så att densamma planteras med ek, som borthugges hvart tolfte eller femtonde år. Jag glömde då att tillägga, att detta icke sker genom gallring utan genom total nedhuggning och återplantering af skogen.

Jag hoppas nu att den anmärkning, som talaren på vestgötabänken framstälde, sålunda kommer att helt och hållet förfalla.

Rop hördes nu på proposition.

Herr Jöns Pehrsson: Det kan verkligen nu vara på tiden att företaga votering i stället för att vidare diskutera i denna fråga, men här hafva framställts några anmärkingar, som jag icke kan låta blifva obeaktade.

Man har så mycket talat om länsstyrelsens utlåtande i frågan, och jag betviflar visst icke att det är grundadt på fullkomlig öfvertygelse och bästa vilja. Men om jag betviflar att länsstyrelsens sakkunskap i detta hänseende är alldeles otvifvelaktig, så må det förlåtas mig. Den kan i ingen händelse vara så praktisk som en del stora kretsar af befolkningen, och då jag ser att af länets 14 kommuner invånarne i 11 uttalat sig mot förslaget och endast i 3 kommuner för detsamma, tror jag icke, att man har fullt skäl att stöda sig på detta länsstyrelsens utlåtande.

Vidare skulle det icke förundra mig om länsstyrelsen, jägeristaten och hela embetsmannabefolkningen är för lagens antagande, ty vi skola

komma ihåg, att en hel del personer i sådant fall komma att få sysselsättning genom att resa omkring och utsyna skogarne, och vi få väl se, om icke statsverkets utgifter komma att betydligt ökas för denna utsyning.

Jag har icke fått något svar på min fråga, om lagen skall hafva retroaktiv tillämpning. Jag vet icke om samma förhållanden finnas i Vesterbottens län som i Kronobergs, men jag förmodar att något så när liknande fall der förekomma. Om en liknande lag som den nu ifrågavarande infördes i Kronobergs län, så skulle lagstiftningen genom ett enda penndrag endast från mig taga en summa af 200,000 kronor. Och tager man icke från hemmansegaren den skog, som man genom lagstiftningen för honom gör obrukbar? Detta är hufvudskälet, hvarför jag yrkar afslag å Utskottets förslag, och jag hoppas, att man icke lätt sinnigt skall yrka bifall till ett så viktigt förslag, om än detsamma till följd af outredda naturkrafter blifvit af Medkammaren antaget.

Jag yrkar afslag.

Herr Wallenberg: Kammaren har nu hört så mycket om skogar och skogslagstiftning, att det må tillåtas mig att tala om något annat. Jag är den 37:de talarne i ordningen, sedan debatten öppnades. Hade det icke varit en ren vinst, om den öppna omröstningen varit antagen och vi sluppit större delen af denna debatt, enär de allra fleste talarne icke haft något annat att säga än: Jag vidhåller den åsigt, jag vid föregående riksdagar uttalat.

I afseende på ett här fäldt yttrande vill jag blott göra en erinran mot Herr H. Widmark, som förklarade att genom norrbottenslagen jordbruket tagit en så hastig utveckling, som om man begagnat en trollstaf. Det skulle i sanning vara högst märkvärdigt, om så vore fallet. Norrbottenslagen är, som hvar man vet, icke mer än 7 år gammal, och på 7 år kan icke under ett så nordligt klimat en högre jordkultur uppnås; utan orsaken dertill är företagsamhet under en lång följd af år och goda konjunkturen, som gjort möjligt för den som sålde trävaror att få ordentligt betaldt för dem, och sålunda beredde möjlighet för den, som bortsålt sin skog, att blifva jordbrukare och med allvar omfatta denna näringsgren.

För min del skulle jag icke vara emot denna lags antagande, om jag icke trodde det vara ett olämpligt exempel att göra en undantagslagstiftning för ett eller två län. Kunde man utsträcka dess tillämpning öfver hela landet, då vore det en annan sak. Men jag tror icke att man, genom att göra en lag för ett län i sänder, kommer till det mål man önskar.

För öfrigt är det min öfvertygelse, att, då afverkningen är mycket större än tillväxten, värdet af skogen kommer att stiga med hvarje år, och i samma mån äfven omtanken att taga vara på skogen. De verkliga skogsegarne taga också med hvarje år allt bättre vara på sina skogar, och denna garanti är helt säkert bättre än en lag, som begränsar eganderätten. För öfrigt vinnes icke mycket genom att förbjuda export af halfvuxna träd, då man icke kan förbjuda att de fällas.

Jag vidhåller den åsigt jag förut haft.

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.
(Forts.)

Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.
(Forts.)

Herr Widmark, C. O.: Jag skall, enligt min vana, icke uppehålla Herrarne lång tid, men vill i största korthet fästa mig vid åtskilligt af hvad under diskussionen framkommit.

Här har blifvit sagdt, att den rätta principen för en skogslagstiftning skulle vara att lemna skörden helt och hållet fri, men lagbestämna såsom skyldighet återsädd eller återplantering. Detta är en god sats att bygga på i södra Sverige, men icke, enligt mitt förmenande, i Norrland. Den förutsätter nemligen — denna återsädd eller återplantering — kalhuggning, som icke är lämplig eller tjenlig annat än der trakhuggningsindelning finnes. Denna trakhuggning förutsätter, att den så kallade gallringen, eller värden af skogen, skall genom de produkter, som dervid uppstå, lemna full och riklig ersättning för arbetet med densamma. Denna skogsskötsel betingar således afsättningstillfällen äfven för julgranar och käppar. Det är hvad vi icke hafva i Norrland. Vi hafva icke ens i de trakter, om hvilka nu är fråga, kolningstillfälle, så att yngre och smäckrare skog kan tillgodogöras. Man är hänvisad till och måste vid användningen af skogen begagna den så kallade blådningsmetoden eller att plocka undan den mogna skogen. Och med hänsyn till de sköflade viddernas storlek finnas icke medel att bestrida de stora kostnader, som äro förenade med återsädd, eller de ännu större, som erfordras för återplantering, utan man måste låta naturen själf sköta om den saken genom att spara yngre träd, som bära kottar, äfven då de äro under de dimensioner, som norrbottenslagen stadgar.

Vidare har man här under diskussionen påpekat, att två skördar af yngre och smäckrare virke skulle lemna en större kapitalbehållning än en skörd af hvad jag kallar för moget virke. Detta är verkligen ett misstag, ty i de allra flesta fall är förhållandet det, att den smäckrare skogens förvandling till sparrar lemna i nettobehållning 0, då deremot försäljning af gröfre virke lemna ganska stor vinst.

Sedermera har under diskussionen yttrats, att denna norrbottenslag endast skulle vara till för sågverksegare och befordra sågverkens intresse. Välan! Om så vore, ser jag deri intet annat än godt. Jag tror, att sågverksrörelsen för Norrland är af den allra största vikt.

Här har också några gånger blifvit omnämndt, att af 14 kommuner 11 satt sig emot förslaget och endast 3 förordat detsamma, och deraf har man dragit den slutsatsen, att man icke borde antaga lagen. Jag skulle af detta förhållande vilja draga en motsatt slutledning. Om upplysningen hade blifvit så allmänt utbredd, att åsigten om det förderfliga i det sätt, hvarpå skogen nu allmänt skötes, i hvarje kommun funnit sitt uttryck, då hade det kanske varit obehöfligt att antaga lagen, men när folket ännu sitter fast i den gamla uppfattningen, då är det ett bevis på att lagen är behöflig.

Jag yrkar bifall.

Herr Burman: Ehuru här redan blifvit alltför mycket taladt i denna sak, anser jag dock, emedan jag bättre än flertalet af Kammarrens ledamöter känner till förhållandena inom Vesterbottens län, det vara min skyldighet att uttala min åsigt i frågan i största korthet. Jag anser en lag till skydd för yngre skog i Vesterbotten vara absolut

nödvändig. Jag var en af dem, som röstade för norrbottenslagen, när den antogs, men jag gjorde det med ganska stora betänkligheter, ty jag trodde icke att Norrbottens invånare skulle vilja finna sig i en sådan förmynderskapslag. Såsom deltagare i riksdagsmännens norrlandsresa kom jag i tillfälle att samtala med många invånare i Norrbotten och blef fullkomligt öfvertygad om, att denna lag verkat till allmän belåtenhet. Derför kan jag utan betänkligheter rösta med dem, som yrka bifall till nu föreliggande förslag, och jag gör det med den varma och innerliga uppmaning till förslaget motståndare att noga betänka sig — ty det gäller likväl ett stort läns väl eller ve — innan de afgifva sitt votum mot detsamma.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*
(Forts.)

Herr Ekman, Carl: Efter en så lång diskussion, som nu egt rum, är det antagligt att Kammarens flesta ledamöter redan stadgat sin åsigt i frågan, och med mitt uppträdande kan jag förvisso icke inverka på någons öfvertygelse; men den föreliggande frågans vikt synes mig bjuda att i alla fall till Kammarens protokoll uttrycka den åsigt, jag har i densamma. Det synes mig vara helt naturligt, att i vårt land, som i dess skilda delar erbjuder så väsentligen olika förhållanden, kan vara lämpligt att i vissa fall för den enskilda hushållningen göra särskilda undantag från den allmänna lagen, såvida nemligen, efter mogen pröfning, man kommer till den uppfattning, att en sådan undantagslag önskas af invånarne i den ort, för hvilken den skulle gälla, och vidare att de bestämmelser, som i lagen innehållas, skulle medföra det dermed åsyftade ändamålet. Det bör då ock vara helt naturligt, att, när fråga är om antagande af vissa undantagsbestämmelser, den största vikt fästes vid utlåtanden, som afgifvits af Konungens Befallningshafvande i länet och af den representation, som länet eger i sitt landsting. När jag först läste den Kongl. propositionen, så föreföll det mig äfven, som om tiden nu kunde vara inne att lemna bifall till den framställning, som flera gånger gjorts från Vesterbottens län om tillämpning för nämnda län af samma lagstadganden, som gälla för Norrbottens län. Då man tränger litet längre in i frågan, förefaller det likväl högst märkvärdigt att från icke mindre än 11 af 14 kommuner inom länet gjorts framställning om att denna lag icke måtte vinna sådan tillämpning. Det är ganska lätt att i dessa kommuners framställning finna åtskilligt, som hos en eller annan kan väcka löje, men jag tror dock att man bör vara ense derom, att dessa framställningar säkerligen icke framkommit utan en verklig hos kommunerna befintlig öfvertygelse om att lagens tillämpning icke skulle lända till länets nytta. När man ser huru i Skellefteå socken 2 personer hafva öfverröstat 286 hemmansegare, då tycker jag verkligen att man kan finna skäl att fråga sig om den *allmänna* opinionen inom länet önskar tillämpning af denna lag.

Jag kan icke se att vid sådana förhållanden representanten, som har att afgifva sitt votum i frågan, har något annat att göra än att, så godt han kan, för sig utreda om sådana lagbestämmelser skola komma att medföra hvad som åsyftas, nemligen en förbättrad skogshushållning. Mig förefaller det högst märkvärdigt, om ett lagstadgande, som säger, att jag ej får använda den skog, jag eger, — och

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län. som jag kan behöfva realisera för anskaffande af medel till nödiga utgifters bestridande — på det sätt, som skaffar mig den högsta möjliga inkomst, skulle medföra en sådan verkan. Jag tillåtes icke hugga sparrar värda 20 öre kubikfoten, utan tvingas — för såvidt jag kan få någon afsättning, hvilket är tvifvelaktigt — att använda skogen på ett sätt, som gifver mig 2 à 5 öre kubikfoten.

(Forts.)

Kan man verkligen hysa den åsigt, att ett stadgande, som inskränker den enskildes dispositionsrätt till skogen, skulle hos denne enskilde väcka någon kärlek till skogen, något som dock är första vilkoret för att han skall göra något för att det skall växa skog på hans egendom? Det synes mig sannolikare, att ett sådant stadgande skulle hos jordegaren väcka förargelse öfver att en så stor del af hans hemmans mark är beväxt med skog. Han kommer att önska att denna skog måtte brinna upp, så att han i dess ställe får ett, om också torftigt bete för sina kreatur.

Jag tror, att i fråga om skogshushållning hafva vi i vårt land redan tillräckligt vunnit den erfarenhet, att i samma mån som skogens värde ökas, tager man bättre vara på densamma. Jag minnes mycket väl huru ringa värde skogen hade, då jag först kom ut i det praktiska lifvet. Man brydde sig icke ens om att taga vara på den. Huru annorlunda hafva icke förhållandena gestaltat sig under de sista 30 åren? Till och med i de norra länen af vårt land hafva i och med kommunikationernas lättande skogarne fatt värde. Det är nog säkert att den satsen håller streck, att om man stiftar sådana lagar, hvarigenom skogen icke får af den enskilde användas på det sätt, som han för sin hushållning finner vara ändamålsenligt, bryr han sig icke om att göra något för återväxten.

Efter allt hvad jag kunnat finna efter granskning af deenna fråga, kommer tillämpningen af norrbottenslagen på Vesterbottens län att blifva särdeles fördelaktig för sägverksegarne och deras intressen, men deremot ofördelaktig för de mindre hemmansegarne. Jag tror, att frågan kunde gerna några år uppskjutas, så att man kunde få närmare utredt, huruvida verkligen länets befolkning mera allmänt önskar en tillämpning af lagen. Jag anser icke detta vara nog tydligt uttryckt genom den resolution af landstinget, som vi hafva oss bekant. Visar det sig sedermera — hvilket jag för min del skulle anse vara sorgligt — att länets invånare mera allmänt önska lagens införande, då anser jag, att det öfriga landet icke bör sätta sig deremot.

Jag har önskat att till protokollet uttrycka dessa mina enskilda åsikter; och efter hvad jag nu yttrat, följer att jag vid det slutliga afgörandet måste lägga min röst för afslag å den Kongl. propositionen.

Grefve Mörner: Från en riktig början kan man ibland komma till rätt besynnerligt slut. Den siste ärade talaren började sitt anförande med att påpeka den vikt, man bör tillmäta de yttranden och meningar inom Vesterbotten, som kunna vara uttryck för länets egen önskan. Såsom exempel härfpå anförde han landstingets resolution och Konungens Befallningshafvandes utlåtande. Han ansåg detta vara yttranden, som i hög grad förtjenade afseenden. Sedan glömmar han dock bort dem eller anser deras kraft vara fullkomligt bruten deri-

genom, att af 14 kommuner 11 yttrat sig mot lagen. Jag vet icke, hvilka blickar den ärade talaren kastat i handlingarne rörande denna fråga, men jag vill förmoda, att han dock sökt forska efter förmåga. Jag för min del har dock icke blott sökt att se i dessa handlingar, utan jag har, hvad mera är, läst dem, hvilket kanske många af Herrarne icke gjort. Jag kan upplysa, att i 1 eller 2 af dessa 11 kommuner, som yttrat sig mot lagen, visserligen fans en mycket stor majoritet, men att i de flesta fans en stor minoritet; så att om man på det hela sammanräknade rösterna, var nog flertalet det, som önskade lagen. Sådant styrktes äfven af förhållandet t. ex. i Skellefteå socken, der 12,997 röster voro för och 7,145 röster emot förslaget.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förordningen
för Norr-
bottens län.*

(Forts.)

Vidare synes af Utskottets utlåtande att stora sågverksegare och andre, som egt öfverväldigande antal röster, icke begagnat sin rösträtt. Deraf framgår således, att kommunens yttrande icke varit uttryck för någon enskild stor röstegare, men ändock finnas dessa betydande minoriteter. Kan man väl då påstå, att det icke finnes något uttalande till förmån för denna lag, när så har skett hos landstinget, hos Konungens Befallningshafvande och äfven, såsom vi se, dels direkt, dels indirekt inom kommunerna?

Nu säger man: »man bör lära sig älska sin skog». Ja, mine Herrar, den kärleken består vanligen i att skaffa sig så stor inkomst af densamma som möjligt är. Det finnes väl en och annan stor egendomssegare — och jag känner en i Östergötland, som är af de störste — som låter besörja återsädd med flera nödiga åtgärder för skogens återväxt, men jag känner hundratals jordegare, hvilka endast arbeta på att på det förmånligaste sätt realisera sin skog för att få penningar. Det är deras »kärlek till skogen», och utan vidare låta de hugga ner skogen så långt sig göra låter, och i de flesta fall sker trakthuggningen, så att hela trakten hugges ned. Det är en annan hushållning än den, hvilken föregående talaren åsyftade. På det sättet, han angaf, hushållar verkligen icke allmänheten.

Huru förhållandena i Vesterbotten skulle blifva, om all skog der afverkades, derom är så mycket taladt, att man icke kan anse det annat än såsom högst bedräfligt, om så skedde. En talare sade, att afverkningen i Vesterbotten skulle icke uppgå till hvad ett enda stort bruk behöfde; en annan talare sade, att om man förbjöde att der hugga skog, skulle invånarne svälta i hjel. Detta stämmer icke tillsammans. Den ene säger, att skogshygget är en obetydlighet, den andre säger, att det är den näring, som föder länet. Då åsigtarna äro så divergerande, torde det vara bäst att gå en medelväg; och det är denna medelväg, som, utan att förhindra skogens afyttrande, hindrar afverkningen af smått timmer.

En annan omständighet, som jag icke hört någon beröra, är den, att om man gång på gång hugger ungskog, så mister skogen den styrka till återväxt, som den annars skulle egt. I den mogna skogen falla nemligen barren ner och bilda mylla till nödig gödning. Afverkar man deremot skogen såsom ung, kommer den snart att sakna denna naturliga gödning, och slutligen frambringa marken alldeles intet.

Då nu regeringen tillmötesgått länets invånares önskan och framlagt förslaget, hvarför skulle vi då neka dem det? Om det vore nå-

Tillämpning i Vesterbottens län af skogsförordningen för Norrbottens län. (Forts.)

gon ny, opröfvad lagstiftning, så medgifver jag, att man borde kanske begära att se tiden an, men då lagen nu redan tillämpats i ett län och der visat sig nyttig, då ser jag icke hvarför man icke skulle utsträcka den till ett närliggande län med likartade förhållanden. Jag yrkar bifall.

Herr Gavelius: Jag skall icke länge taga Kammarens tid i anspråk. I ett afseende är jag förekommen af den näst siste ärade talaren, då han sökte åt kommunernas yttranden vindicera det afseende, de säkerligen förtjena. Jag anhåller att få fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att det af de uppgifter, som här föreligga, ovedersägligen framgår, att det är endast i den *norra* delen af Vesterbottens län, som sparrhygget i någon större skala bedrifves. Det är ju en försvinnande obetydlighet, att från Umeå tullkanumardistrikt år 1880 exporterats 36,000 sparrar. Den norra delen af länet, eller Skellefteå, Norsjö, Byske och Jörns socknar eger, enligt skogskomiténs uppgifter, en skogbärande areal af 4,000,000 kvadratref; den öfriga delen af länet åter 8,000,000 kvadratref, lappmarkssocknarne oberäknade. Kan det då vara rätt att för *hela* detta vidsträckta län stiftas en undantagslag, som så berör den grannliga frågan om den enskildes rätt att förfoga öfver sin egendom och hvilkens bestämmelser i detta hänseende möjligen skulle kunna hafva sitt berättigande af förhållandena endast i den mindre delen af länet. Jag vågar betvifla det och får på grund häraf anhålla att få förena mig med dem, som yrkat proposition på afslag till den föredragna punkten.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Då min ärade vän på östgötabänken nyss anförde hvad som sagts från kommunerna och sade, att hos dem i allmänhet varit delade meningar, tror jag att han missminner sig och skall bedja att få lemna några upplysningar. Jag har nemligen icke endast *läst*, utan jag har *skrifvit* af de utaf honom åberopade handlingarne. Det var endast i *tre* kommuner (af de 14), der rösterna uppgifvas hafva varit delade. I Skellefteå besvarades frågan med öfvervägande nej, men vid omröstning efter fyra var det 12,997 röster för bifall mot 7,145 för afslag. I Norsjö var det 2,005 nej mot 1,397 ja. I Nysätra afstryktes förslaget med reservation af ordföranden A. G. Nordenstam och »minoriteten», hvars storlek dock ej uppgifves. Dessa äro alla de kommuner, i hvilka delade meningar vid afgörandet uppgifvas. I Bygdeå heter det, att en liflig diskussion uppstod, hvarvid 3 bland stämmans ledamöter, af hvilka en varit i tillfälle att under resor inom Norrbottens län inhemta, att dervarande befolkning vore mycket belåten med sin skogslag, på dessa och andra skäl yrkade bifall till förslaget, hvaremot de öfriga röstberättigade yrkade afslag. Från nämnda afslagsyrkande, som blef stämmans beslut, reserverade sig dess ordförande.

Jag för min del tror, att det är omöjligt att efter granskning af handlingarne, med särskild hänsyn till detta förhållande, vidhålla att meningarne allmänt varit delade. Af handlingarne framgår tvärtom tydligt, att man varit ganska ense. Jag har kommit till det resultatet att *minst tre fjerdedelar* af invänarne varit mot förslaget.

Efter hvart och ett af de senare anförandena hade ropen på proposition förnyats, och sedan öfverläggningen nu ansetts slutad, framstälde Herr Grefven och Talmannen, enligt de derunder gjorda yrkandena, propositioner, först på bifall till förevarande punkt och derefter på afslag derå samt förklarade sig finna den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Tillämpning i
Vesterbottens
län af skogs-
förrordningen
för Norr-
bottens län.
(Forts.)*

Flera ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en voteringsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 2 punkten i Lag-Utskottets Utlåtande N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 72;

Nej — 35.

Justerades ett protokollsutdrag rörande det nu genomgångna Utlåtandet.

Kammaren åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
